

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

OFICIALIOSIOS STATISTIKOS ORGANIZAVIMAS

2022 m. birželio 1 d.

Nr. VAE-5

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Vilma Maslauskienė (departamento vadovė), Kristina Vaivadienė (grupės vadovė), Viktoras Čižauskas, Ona Butėnaitė, Roma Niedvarienė, Laisvydas Liaudanskas, Adelė Beniušytė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, Lietuvos statistikos departamentui, Finansų ministerijai, Higienos institutui, Informatikos ir ryšių departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos sporto centrui, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	11
AUDITO REZULTATAI	13
1. OFICIALIOSIOS STATISTIKOS PROGRAMOS SUDARYMAS IR ĮGYVENDINIMAS TURI TRŪKUMŲ	13
1.1. Ketvirtadalis statistinių tyrimų į Oficialiosios statistikos programą įtraukti nesant tinkamo teisinio pagrindo	13
1.2. Neparodoma tikroji oficialiosios statistikos rengimo kaina	17
1.3. Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitose trūksta informacijos	21
1.4. Statistinės atskaitomybės našta respondentams gali būti labiau mažinama	22
2. YRA ERDVĖS GERINTI DUOMENŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMO SĄLYGAS	26
2.1. Trečdalis statistinių tyrimų vykdyti neturint patvirtintų ar suderintų metodikų	26
2.2. Ne visa oficialioji statistika skelbiama Oficialiosios statistikos portale	29
2.3. Tobulintina statistinių rodiklių revizijų atlikimo praktika	30
3. ĮRANKIS SPARTINTI DUOMENŲ GAVIMĄ SUKURTAS, BET DAR NEPAKANKAMAI FUNKCIONALUS	34
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	39
PRIEDAI	44
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	44
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	46
3 priedas. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	50
4 priedas. Pasirinkti vertinti statistiniai tyrimai	53
5 priedas. Ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų apklausos dėl oficialiosios statistikos naudojimo apibendrinimas	58

PAGRINDINIAI FAKTAI

234

statistiniai tyrimai, įtraukti į Oficialiosios statistikos 2021 m. programos I dalį.

19

oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų, atlikusių statistinius tyrimus pagal Oficialiosios statistikos 2021 m. programos I dalį.

10,6 mln. Eur

planuota statistiniams tyrimams, įtrauktiems į Oficialiosios statistikos 2021 m. programos I dalį.

5,9 mln. Eur

panaudota Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos finansavimui 2020–2021 m.

25 proc.

iš 44 vertintų į oficialiosios statistikos 2019–2021 m. programas įtrauktų statistinių tyrimų teisinis pagrindas netinkamas.

68 proc.

iš 44 vertintų statistinių tyrimų 2019–2021 m. atlikti pagal patvirtintas ar su Lietuvos statistikos departamentu suderintas metodikas.

64 proc.

iš 44 vertintų statistinių tyrimų metainformacijos aprašai paskelbti Oficialiosios statistikos portale.

75 proc.

iš 44 vertintų statistinių tyrimų statistinė informacija, rengiama pagal Oficialiosios statistikos programą, skelbiama Oficialiosios statistikos portale.

14 proc.

iš 7 vertintų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų vertina statistinės atskaitomybės našumą respondentams.

? mln. Eur

neparodoma tikroji oficialiosios statistikos rengimo kaina.

SANTRAUKA

Audito svarba

Aktualūs ir kokybiški duomenys būtini siekiant prisitaikyti prie nuolat besikeičiančio pasaulio, atsakyti į sprendimus priimančių viešų ar privačių asmenų, nacionalinių ar tarptautinių institucijų klausimus. Patikima oficialioji statistika yra svarbi formuojant įrodymais pagrįstą politiką ir pasiekti efektyvių rezultatų užtikrinant valstybės, visuomenės ar individualius interesus. Lietuvos statistikos departamento veiklos kokybė lemia ne tik Lietuvos, bet ir Europos Sąjungos politinių sprendimų pagrįstumą – 84 proc. Lietuvos statistikos departamento 2021 m. atliktų statistinių tyrimų yra priskiriami Europos statistikai, t. y. teikiami Europos Sąjungos statistikos tarnybai (Eurostatui)¹.

2020–2022 m. laikotarpiu Lietuvoje kilusios krizinės situacijos (valstybės lygio ekstremaliosios situacija dėl COVID-19 pandemijos ir masinio užsieniečių antplūdžio, nepaprastoji padėtis dėl Rusijos karo Ukrainoje) parodė rengiamos oficialiosios statistikos reikšmę, kaip svarbu institucijoms naudotis operatyviais ir detaliais ir duomenimis, jų pagrindu atlikus situacijos analizę, prognozuoti krizės eigą ir priimti skubius bei duomenimis pagrįstus sprendimus.

Seimo patvirtintoje Aštuonioliktosios Vyriausybės programoje numatyta², kad esamos (krizinės) aplinkybės diktuoja ne tik būtinybę greitai veikti, bet ir remiantis žiniomis, prognozėmis bei duomenimis, atversti naują pažangos lapą, kur įmanoma, Vyriausybei priimti sprendimus ir juos aiškinti remiantis atvirais duomenimis.

Siekdami įvertinti, ar esama Lietuvos oficialiosios statistikos sistema veikia efektyviai ar jos plėtra atitinka valstybės ir visuomenės poreikius, ar sudaromos sąlygos oficialiosios statistikos duomenų kokybei užtikrinti, ar sudarytos prielaidos priimti duomenimis grįstus valdymo sprendimus, atlikome valstybinį veiklos auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar oficialioji statistika organizuojama taip, kad ji galėtų būti panaudojama valdymo sprendimams priimti.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Oficialiosios statistikos programa sudaroma taip, kad atitiktų valstybės poreikius;
- ar įgyvendinant Oficialiosios statistikos programą sudarytos sąlygos duomenų kokybei užtikrinti;
- ar užtikrinamos galimybės sprendimų priėmėjams laiku pasinaudoti duomenimis.

¹ Guide to statistics in European Commission development cooperation, European Union, 2021; Lietuvos statistikos departamento 2021 m. veiklos ataskaita, 2022-03-01 Nr. VN-143.

² Vyriausybės 2021-03-10 nutarimas Nr. 155 „Dėl XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano“, 4, 19 p.

Audituojamieji subjektai:

- Finansų ministerija, nes formuoja valstybės politiką oficialiosios statistikos srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą³, tvirtina Oficialiosios statistikos programos I dalį⁴;
- Lietuvos statistikos departamentas, nes dalyvauja formuojant valstybės politiką oficialiosios statistikos valdymo srityje, rengia Oficialiosios statistikos programos I dalį, ją vykdo ir koordinuoja kitų šių statistiką tvarkančių įstaigų veiklą, vykdamas Oficialiosios statistikos programą⁵;
- Higienos institutas, Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos sporto centras, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, nes vykdo statistinius tyrimus, įtrauktus į Oficialiosios statistikos programos I dalį.

Audito metu informaciją rinkome iš Vyriausybės kanceliarijos, Ryšių reguliavimo tarnybos, apklausėme visas (14) ministerijas, bendravome su Užimtumo tarnybos, Vyriausybės strateginės analizės centro atstovais.

Audituojamasis laikotarpis – 2019–2021 m. Siekdami įvertinti tendencijas ir pokyčius organizuojant oficialiąją statistiką, naudojome ankstesnių ir 2022 m. duomenis.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos banko veiklą tvarkant oficialiąją statistiką daugiausia reglamentuoja Europos Centrinio Banko teisės aktai, Lietuvos bankas neįtrauktas į oficialiosios statistikos organizavimo auditą kaip audituojamas subjektas.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (46 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Oficialioji statistika dar nėra organizuojama taip, kad visais atvejais ji galėtų būti panaudojama valdymo sprendimams priimti.

1. Oficialiosios statistikos programos sudarymas ir įgyvendinimas turi trūkumų

- Statistiniai tyrimai į Oficialiosios statistikos programą įtraukiami, kai jie pavedami Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais. Lietuvos statistikos departamentas, rengdamas šią programą, ir Finansų ministerija, tvirtindama ją, neužtikrino, kad visi statistiniai tyrimai į 2019–2021 m. programas būtų įtraukti tinkamu teisiniu pagrindu: 11 iš 44 (25 proc.) statistinių tyrimų, įtrauktų į 2019–2021 m. oficialiosios statistikos programas, nepavesti atlikti minėtais teisės aktais. Esant netinkamam teisiniam pagrindui neužtikrinama, kad ši programa būtų sudaroma taip, kad atitiktų valstybės poreikius, nustatytus teisės aktuose (1.1 poskyris, 13 psl.).

³ Vyriausybės nutarimai: 2010-03-24 Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“, 1.3.4. p.; 1998-09-08 Nr. 1088 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 7.4. p.

⁴ Oficialiosios statistikos įstatymas, 9 str. 1 d. 1 p.

⁵ Ten pat, 6 str. 1 ir 4 d.

- Lietuvos statistikos departamentas atlieka eksperimentinius statistinius tyrimus, kurie neįtraukiami į Oficialiosios statistikos programą, nes atliekami naudojant naujus, alternatyvius statistikos skaičiavimo būdus. Eksperimentinė statistika kasmet plečiama, jai skirtas finansavimas auga: 2020 m. buvo skirta 82,5 tūkst. Eur, 2021 m. – 124,7 tūkst. Eur. Oficialiosios statistikos portale pateikiami eksperimentinių statistinių tyrimų rodikliai, bet trūksta šios veiklos reglamentavimo: neapibrėžtas eksperimentinių statistinių tyrimų poreikio vertinimas ir atranka, šių tyrimų kryptys, naujų inovatyvių duomenų šaltinių panaudojimo galimybių vertinimas, tyrimų duomenų pritaikomumas ir panaudojimas ir kt. Neapibrėžtus eksperimentinių statistinių tyrimų, kada ir kaip jie atliekami, nesudarytos sąlygos greičiau gauti reikiamą informaciją (1.1 poskyris, 16 psl.).
- Statistiniams tyrimams atlikti reikalingos lėšos auga: 2019–2021 m. laikotarpiu jos padidėjo 2,7 mln. Eur (34 proc.) iki 10,6 mln. Eur. Viena priežasčių – darbuotojų, rengiančių oficialiąją statistiką, darbo užmokesčio augimas. Nors kiekvienam statistiniam tyrimui reikalingų lėšų suma pateikiama Oficialiosios statistikos programoje, tačiau tokias lėšas savo tyrimams planuoja tik Lietuvos statistikos departamentas. Kitos audituotos šią statistiką tvarkančios įstaigos lėšų statistiniams tyrimams poreikio neplanuoja, šių tyrimų finansavimo poreikį aiškina juos atliekančių darbuotojų darbo užmokesčio fondo analizėmis. Be to, nevertinamas lėšų šiems tyrimams atlikti panaudojimas, nė viena vertinta oficialiąją statistiką tvarkanti įstaiga neatlieka statistinių tyrimų kaštų ir naudos analizės. Ekonomikos ir inovacijų ministerija 2019–2020 m. VĮ Registrų centrui kompensavo 1,3 mln. Eur už Lietuvos statistikos departamentui suteiktas neatlygintinas paslaugas. Ši suma nenurodyta Oficialiosios statistikos programoje. Tiksli oficialiosios statistikos rengimo kaina neparodoma. Netaikant vienodų principų planuojant lėšas statistiniams tyrimams, nevertinant jų panaudojimo, neatliekant statistinių tyrimų kaštų ir naudos analizės nesudaromos sąlygos efektyviau organizuoti oficialiąją statistiką (1.2 poskyris, 17 psl.).
- Lietuvos statistikos departamento rengiamoje kasmetinėje Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitoje skelbiama informacija yra neatsekama pagal statistinius tyrimus. Nenurodant informacijos pagal statistinius tyrimus, apsunkinamos galimybės įvertinti, ar atlikti visi programoje nurodyti tyrimai ir kokie jų rezultatai (1.3 poskyris, 21 psl.).
- Beveik pusė (21 iš 44) statistinių tyrimų sukėlė statistinės atskaitomybės naštą respondentams 2019–2021 m., tačiau šią naštą vertino tik 1 iš 7 vertintų įstaigų – Lietuvos statistikos departamentas dėl savo atliktų statistinių tyrimų. Faktinės vidutinės metinės vienos įmonės laiko sąnaudos, skirtos statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti, mažėjo nuo 7,9 val. 2019 m. iki 6,8 val. 2021 m. Ateityje šio rodiklio mažinti Lietuvos statistikos departamentas neplanuoja. Sistemiskai nevertinant visų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų sukeltos statistinės atskaitomybės naštos respondentams, nesudaromos prielaidos imtis priemonių mažinti šią naštą, jei ji yra pernelyg didelė (1.4 poskyris, 22 psl.).

2. Yra erdvės gerinti duomenų kokybės užtikrinimo sąlygas

- Lietuvos statistikos departamentas yra oficialiosios statistikos organizavimą koordinuojanti įstaiga, turinti užtikrinti kokybišką statistiką. Ji yra grindžiama tinkama metodika, kurioje nustatomos procedūros, užtikrinančios standartinių

sąvokų, apibrėžčių, klasifikatorių ir kitų standartų taikymą. Tačiau oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos beveik trečdalį (14 iš 44) statistinių tyrimų 2019–2021 m. atliko neturint metodikų ar pagal su Lietuvos statistikos departamentu nesuderintas metodikas. Vienas iš informacijos apie statistinį tyrimą šaltinių yra jo metaaprašas, kuris išorės vartotojui padeda geriau suprasti statistinę informaciją. 44-ių statistinių tyrimų metaaprašuose pateikiama informacija ne apie visus nustatytus duomenų kokybės kriterijus. Trūkstant minėtos informacijos ir nepatvirtinus ar nesuderinus metodikų su Lietuvos statistikos departamentu, nesudaromos pakankamos sąlygos duomenų kokybei užtikrinti (2.1 poskyris, 26 psl.).

- Oficialiosios statistikos portale neskelbiama 25 proc. (11 iš 44) statistinių tyrimų rezultatų. Be to, 5 iš 33 skelbiamų statistinių tyrimų nepateikiami metaaprašai. Skelbiant ne visą oficialiąją statistiką šiame portale, nesudaromos sąlygos vartotojams patogiai naudotis statistiniais duomenimis (2.2 poskyris, 29 psl.).
- Rodiklių revizijos užtikrina duomenų patikimumą, todėl svarbu, kad jie būtų peržiūrimi, tikslinami ir būtų matomas šių veiksmų atsekamumas. Oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos daugiau nei trečdaliu (16 iš 44) statistinių tyrimų 69 (iš 314) rodiklius 2019–2021 m. tikslino, tačiau dėl 33 iš jų metaaprašuose nepateikė tikslinimo priežasčių. Be to, Oficialiosios statistikos portale nepažymima, jei rodikliai peržiūrimi, bet netikslinami. Neturint visos informacijos apie rodiklių revizijas, vartotojams nesudaromos galimybės suprasti rodiklių pakeitimus, kad galima būtų juos tinkamai naudoti (2.3 poskyris, 30 psl.).

3. Įrankis spartinti duomenų gavimą sukurtas, bet dar nepakankamai funkcionalus

- Siekiant užtikrinti valstybės informacinių išteklių duomenų išsamumą, struktūrizavimą, nedubliavimą, didinti duomenų prieinamumą ir galimybes sprendimų priėmėjams laiku pasinaudoti duomenimis, 2020 m. pradėta kurti Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema. 2020–2021 m. šiai sistemai kurti ir palaikyti panaudota 5,9 mln. Eur, 2022–2024 m. jos išlaikymui planuojama skirti 9,6 mln. Eur. Lietuvos statistikos departamentas buvo numatęs, kad šios sistemos išorės naudotojų skaičius kasmet augs po 5 proc., lyginant su 2021 m. duomenimis. 2022 m. kovo mėn. duomenimis, išorės naudotojų skaičiaus augimas, lyginant su 2021 m. duomenimis, siekė 74 proc. ir viršijo nustatytą 2022 m. rodiklį 15 kartų, 2024 m. rodiklį – 5 kartus. Taip pat departamentas buvo numatęs, kad 2021 m. administracinių duomenų šaltinių, kurių duomenys bus integruoti į sistemą, skaičius sieks 50, tačiau šio rodiklio pasiekimas – 70 proc. Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema sukurta, poreikis naudotis jos duomenimis auga, tačiau ji nėra visiškai funkcionali, nes nėra teisinio pagrindo „pripildyti“ šį įrankį duomenų ir sprendimų priėmėjams gauti juos sparčiau (3 skyrius, 34 psl.).

Pokyčiai audito metu

- 2022-05-16 įregistruotas Lietuvos statistikos departamento parengtas Oficialiosios statistikos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas⁶, kuriuo ketinama įteisinti valstybės duomenų valdyseną, Lietuvos statistikos departamentą pertvarkyti į Valstybės duomenų agentūrą.
- 2022-03-25 Lietuvos statistikos departamentas patvirtino Statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politiką⁷, kurioje nurodyta, kad vidutiniškai per metus vieno ūkio subjekto skiriamas laikas statistiniams duomenims parengti ir statistiniams formuliarams pildyti nedidėtų.
- 2022-04-12 Lietuvos sporto centras suderino su Lietuvos statistikos departamentu ir patvirtino statistinio tyrimo „Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai“ metodiką⁸.
- 2022-04-29 Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikė derinti Lietuvos statistikos departamentui nauja redakcija išdėstytą statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“ metodikos projektą, kurį 2022-06-16 numatoma svarstyti Metodinės komisijos posėdyje⁹.

Rekomendacijos

Finansų ministerijai

1. Siekiant tobulinti sąlygas statistikos duomenų kokybei užtikrinti, rekomenduojame imtis veiksmų, kurie sustiprintų Lietuvos statistikos departamento vaidmenį koordinuojant oficialiosios statistikos organizavimą (1-asis ir 2-asis pagrindiniai audito rezultatai).

Lietuvos statistikos departamentui

2. Siekiant užtikrinti, kad Oficialiosios statistikos programa būtų sudaroma taip, kad atitiktų valstybės poreikius ir įsipareigojimus Europos statistikos sistemai, rekomenduojame sukurti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad visi statistiniai tyrimai būtų pavesti Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant efektyvesnio oficialiosios statistikos rengimo proceso, rekomenduojame (1-asis pagrindinis audito rezultatas):

⁶ Oficialiosios statistikos įstatymo Nr. I-270 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1692 (nauja redakcija).

⁷ Patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2022-03-25 įsakymu Nr. DJ-86 „Dėl statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politikos nustatymo“.

⁸ Lietuvos sporto centro direktoriaus 2022-04-12 įsakymas Nr. V-20 „Dėl Lietuvos sporto statistikos rengimo metodikos patvirtinimo“.

⁹ Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022-05-17 raštas Nr. SD-129-10835 „Dėl valstybinio audito ataskaitos „Oficialiosios statistikos organizavimas“ projekto.“

- 3.1. sukurti visiems statistiniams tyrimams planuojamų lėšų apskaičiavimo ir jų panaudojimo vertinimo metodiką ir užtikrinti, kad ją taikytų visos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos;
  - 3.2. užtikrinti, kad būtų atliekamas visų statistinių tyrimų lėšų panaudojimo vertinimas, o jo rezultatai būtų naudojami sprendimams dėl statistinio tyrimo atlikimo priimti;
  - 3.3. nustatyti, kad Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitoje būtų pateikiama informacija apie statistinių tyrimų rezultatus bei lėšų panaudojimą;
  - 3.4. apibrėžti eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo atvejus, procedūras, apimtį, įgyvendinimo stebėseną.
4. Siekiant mažinti statistinės atskaitomybės naštą respondentams, rekomenduojame sistemaiškai vertinti visų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų sukeltą statistinės atskaitomybės naštą respondentams (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
  5. Siekiant vartotojams informaciją apie statistinius tyrimus pateikti patogiai ir aiškiai, rekomenduojame (2-asis pagrindinis audito rezultatas):
    - 5.1. visą pagal Oficialiosios statistikos programą atliekamų statistinių tyrimų informaciją skelbti Oficialiosios statistikos portale;
    - 5.2. skelbti visų statistinių tyrimų metaaprašus, nurodant tikslintų rodiklių tikslinimo priežastis.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (39 psl.). Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius yra skelbiama atviruose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.

ĮŽANGA

Bendra visų Europos statistikos institucijų misija – teikti nešališką, aukštos kokybės Europos, nacionalinę ir regioninę statistinę informaciją ir užtikrinti, kad ja galėtų naudotis visi, priimdami sprendimus, atlikdami mokslinius tyrimus ar dalyvaudami diskusijose¹⁰.

Lietuvoje oficialiosios statistikos (toliau – OS) organizavimą ir jos tvarkymui keliamus reikalavimus reglamentuoja OS įstatymas. Jame OS apibrėžiama kaip statistinių tyrimų, atliekamų pagal OS programą, sistema, kurios tikslas – tenkinti visuomenės reikmes ir viešojo administravimo poreikius¹¹. Šią programą sudaro 2 dalys. Į I dalį (toliau – OS programa) įtraukiami Lietuvos statistikos departamento (toliau – LSD) ir kitų OS tvarkančių įstaigų atliekami statistiniai tyrimai.

Lietuvoje oficialiosios statistikos organizavimas yra decentralizuotas: OS politiką formuoja Finansų ministerija (toliau – FM), ją įgyvendina LSD, FM ir kitos 17 OS tvarkančių įstaigų¹² (1 pav.). LSD koordinuoja kitų OS tvarkančių įstaigų veiklą rengiant Europos statistiką, nurodytą Europos statistikos programoje, ir įgyvendinant OS programos nuostatas bei OS organizavimo principus, teikia rekomendacijas dėl jų įgyvendinimo¹³.

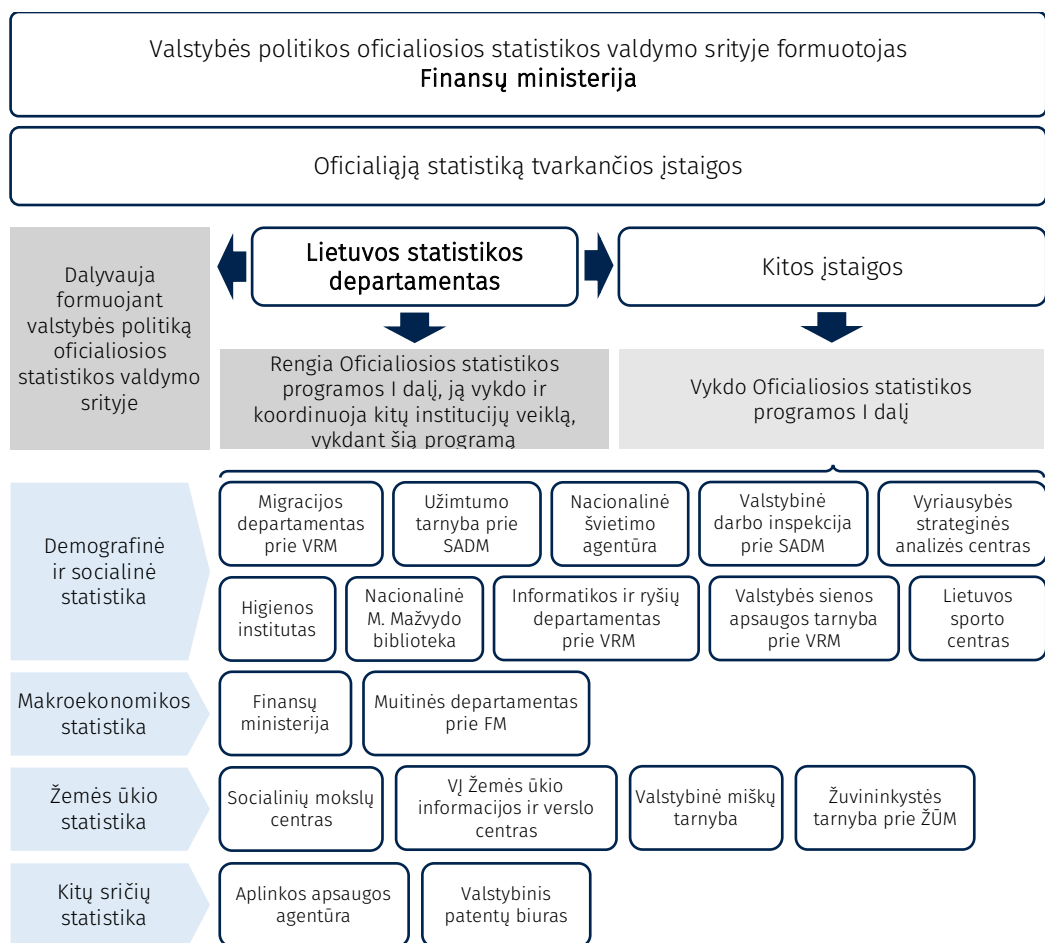
¹⁰ ESPK, priimto 2017-11-16, Europos statistikos sistemos kokybės deklaracija.

¹¹ Oficialiosios statistikos įstatymas, 2 str. 7 d.

¹² Neįtrauktas OS programos II dalį rengiantis, tvirtinantis ir ją vykdomantis Lietuvos bankas.

¹³ Oficialiosios statistikos įstatymas, 6 str. 4 d. 5 p.

1 pav. Oficialiosios statistikos organizavimo institucinė schema

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

Lietuvoje visos OS tvarkančios įstaigos turi vadovautis Reglamentu Nr. 223/2009 ir Europos statistikos praktikos kodekse išdėstytais principais¹⁴.

Statistinių tyrimų skaičius 2019–2022 m. beveik nekito, o lėšos jiems atlikti augo. 2019–2022 m. laikotarpiu OS programose nurodyta reikalingų lėšų suma statistiniams tyrimams atlikti padidėjo 3,3 mln. Eur (1 lentelė).

1 lentelė. 2019–2022 m. oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų ir jų atliktų statistinių tyrimų skaičius (vnt.), reikalingos lėšos (mln. Eur)

	Iš viso 2019–2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
OS tvarkytojų skaičius	22	20	20	19	19
Statistinių tyrimų skaičius*, iš jų:	258	236	233	234	235
– reglamentuoti ES teisės aktais	212	198	194	195	192
Statistiniams tyrimams atlikti reikalingos lėšos, mln. Eur	26,9	7,9	8,4	10,6	11,2

* To paties pavadinimo statistiniai tyrimai, kurių skirtingas dalis atliko skirtingi tvarkytojai, skaičiuoti atskirai, nevertinant statistinių tyrimų periodiškumo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2019–2022 m. oficialiosios statistikos programas

¹⁴ Oficialiosios statistikos įstatymas, 3 str. 1 d. 3 p. ir 2 d.

AUDITO REZULTATAI

1. OFICIALIOSIOS STATISTIKOS PROGRAMOS SUDARYMAS IR ĮGYVENDINIMAS TURI TRŪKUMŲ

1.1. Ketvirtadalis statistinių tyrimų į Oficialiosios statistikos programą įtraukti nesant tinkamo teisinio pagrindo

1. Numatytas LSD strateginis tikslas – laiku parengti ir pateikti vartotojams objektyvią ir patikimą statistinę informaciją, reaguojant į besikeičiančius poreikius. Jam pasiekti LSD turi rengti ir skleisti oficialiąją statistiką, reikalingą sprendimams priimti ir visuomenei informuoti šaliai aktualiais klausimais¹⁵. Tam kasmet sudaroma OS programa, į kurią įtraukiami LSD, kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų (1 pav.) atliekami statistiniai tyrimai. Šią programą rengia LSD, tvirtina finansų ministras.
2. Laikėmės nuostatos, kad OS programos sudarymas yra tinkamas, jei į OS programą įtraukiami statistiniai tyrimai, kurie pavesti Europos Sąjungos teisės aktais¹⁶, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹⁷, ir nustatyti atvejai, kada gali būti atliekami eksperimentiniai statistiniai tyrimai¹⁸.
3. Vertinome 44 statistinius tyrimus¹⁹, įtrauktus į 2019–2021 m. OS programas, iš kurių 33 tyrimai atlikti įgyvendinant ES teisės aktus. 25 proc. statistinių tyrimų numatyta pagal LR teisės aktus (įstatymus, Vyriausybės nutarimus) (2 lentelė).

2 lentelė. Pasirinkti statistiniai tyrimai (vnt.), įtraukti į 2019–2021 m. oficialiosios statistikos programas, ir jiems atlikti reikalingos lėšos (tūkst. Eur)

Oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos	Statistinių tyrimų skaičius, vnt.		Reikalingos lėšos, tūkst. Eur	
	iš viso	iš jų pagal Lietuvos teisės aktus	iš viso	iš jų pagal Lietuvos teisės aktus
Lietuvos statistikos departamentas	25	6	2 983,9	338,2
VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	7	1	1 466,9	520,3
Higienos institutas	4	-	635	-
Valstybinė darbo inspekcija	1	-	353,1	-
Finansų ministerija	5	3	164,6	125,2
Informatikos ir ryšių departamentas	1	-	159	-
Lietuvos sporto centras	1	1	54	54
IŠ VISO	44	11	5 816,5	1 037,7

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2019–2021 m. oficialiosios statistikos programas

¹⁵ Finansų ministro 2022-03-10 įsakymu Nr. 1K-86 patvirtintas LSD 2022–2024 m. strateginis veiklos planas.

¹⁶ ES steigimo ir veikimo sutartys, ES reglamentai, direktyvos ir sprendimai, tiesiogiai ar netiesiogiai taikomi valstybėse narėse (Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, 288 str.)

¹⁷ Oficialiosios statistikos įstatymas, 2 str. 9 p.

¹⁸ Vyriausybės 2018-06-06 nutarimu Nr. 528 patvirtinti LSD nuostatai, 13.10 p.

¹⁹ Statistinių tyrimų atranka pateikiama audito ataskaitos 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

4. Išnagrinėję 44 statistinių tyrimų poreikį (reikalingumą) turėjusius pagrįsti teisės aktus, nurodytus OS programoje, nustatėme, kad 11²⁰ iš 44 (25 proc.) atrinktų statistinių tyrimų teisinis pagrindas nepakankamas, nes:
- trys iš dalies pagrįsti teisės aktais (OS programoje nurodyti teisės aktai paveda rengti mažesnės apimties statistinę informaciją, nei ji rengiama);

Statistinių tyrimų, iš dalies pagrįstų teisės aktais, pavyzdžiai

- Dalis statistinio tyrimo pavesta teisės aktu. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – ŽŪIKVC) atliekamo statistinio tyrimo „Maisto produktų mažmeninės kainos“ teisinis pagrindas, nurodytas 2019–2021 m. OS programose: Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, kuris nustato, kad žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros OS be LSD tvarko Žemės ūkio ministerija, ŽŪIKVC, Vyriausybės įgaliotos įstaigos, jeigu jų atliekami statistiniai tyrimai įtraukti į OS programos I dalį²¹. Tačiau įstatymas nereikalauja rengti informacijos apie maisto produktų mažmenines kainas, išskyrus informacijos apie vidutines kalendorinio mėnesio žalio pieno supirkimo kainas pagal kiekvieną žalio pieno pirkėją rinkimą ir skelbimą²².

LSD paaiškinimu, Vyriausybė, atsižvelgdama į poreikį apsaugoti Vyriausybės siūlomais sprendimais didinamą gyventojų perkamąją galią nuo nepagrįstų kainų pokyčių maisto produktų gamybos ir prekybos grandinėje rizikos, Vyriausybės 2018-09-26 protokoliniu pavedimu Nr. 43 įpareigojo Žemės ūkio ministeriją iki 2018-11-01 pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl viešojo informacinio portalo, kuriame būtų numatyta skelbti svarbiausių maisto produktų kainas gamybos ir prekybos grandinėje, papildomai reguliariai skelbti apibrėžto maisto produktų krepšelio kainą skirtinguose prekybos tinkluose. Atkreiptinas dėmesys, kad LSD nurodytas teisinis pagrindas – Vyriausybės protokolinis pavedimas – nenurodytas OS programose ir neatitinka OS įstatyme nustatytų statistinio tyrimo įtraukimo į OS programą kriterijų.

- Statistinis tyrimas atliekamas pagal nebegaliojančias nuostatas. Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD) atliekamo statistinio tyrimo „Nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos, gaisrų statistika“ teisinis pagrindas, nurodytas OS 2019–2021 m. programose:

- Reglamentas Nr. 99/2013 „Dėl 2013–2017 m. Europos statistikos programos“²³;
- Komunikatas KOM/2011/0713 „Statistinis nusikalstamumo ES vertinimas. 2011–2015 m. statistikos veiksmų planas“²⁴, kuris buvo skirtas padėti Komisijai įvertinti, kokių nusikalstamumo duomenų reikia formuojant politiką.

Kitų statistinio tyrimo atlikimą pagrindžiančių teisės aktų nepateikiama. Statistinio tyrimo duomenys skelbiami interneto svetainėje ird.lt, OS portale, teikiami Darnaus vystymosi darbotvarkės įgyvendinimui stebėti. Taigi, toks statistinis tyrimas neatitinka nustatytų kriterijų, kuriais remiantis turėtų būti įtrauktas į OS programą.

LSD informavo, kad šio tyrimo papildomas teisinis pagrindas – Vyriausybės nutarimas²⁵, kuriuo pavedama Vidaus reikalų ministerijai rengti nepilnamečių nusikalstamumo statistiką. Šiuo nutarimu pavesta rengti mažesnės apimties OS, nei šiuo metu rengiama. Šis nutarimas nenurodytas OS programose. LSD tyrimą taip pat grindžia šalių susitarimu (angl. „gentlemen agreement“), kuris pagal OS įstatymo nuostatas nėra tinkamas teisinis pagrindimas.

- aštuoni jų OS programoje grindžiami netinkamais teisės aktais.

---

²⁰ Statistiniams tyrimams reikalingos lėšos, nurodytos 2019-2021 m. OS programose, sudarė 1,2 mln. Eur, arba 21 proc. iš 44 vertintiems statistiniams tyrimams planuotų 5,8 mln. Eur.

²¹ Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, 10 str.

²² Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas, 2 str.

²³ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 99/2013 „Dėl 2013–2017 m. Europos statistikos programos“, patvirtintas 2013-01-15.

²⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Statistinis nusikalstamumo ES vertinimas. 2011–2015 m. statistikos veiksmų planas“, patvirtintas 2012-01-18.

²⁵ Vyriausybės 2004-06-08 nutarimu Nr. 695 patvirtintas Statistinės informacijos apie vaikus rodiklių sąrašas.

Statistinių tyrimų, kurie grindžiami netinkamais teisės aktais, pavyzdžiai

- Lietuvos sporto centro (toliau – LSC) atliekamo statistinio tyrimo „Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai“ teisinis pagrindas, nurodytas OS 2019–2021 m. programose:
  - Sporto įstatymas, kuriame nurodyta atlikti valstybės sporto stebėseną vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais sporto stebėsenos rodikliais ir jo nustatyta tvarka²⁶, tačiau nereglementuoja statistikos rengimo ar už tai atsakingų įstaigų. Ministras yra nustatęs rodiklius švietimo sričiai²⁷, numatyta jų stebėsenos tvarka²⁸, tačiau sporto sričiai rodikliai nenumatyti.
  - 2011–2020 m. valstybinės sporto plėtros strategija²⁹ (2019–2020 m.). Valstybinėje sporto plėtros strategijoje buvo numatyta diegti nacionalinę sporto statistikos sistemą, leisti sporto statistikos metraštį, tačiau šių priemonių vykdymui nenurodyti.

LSD aiškiniu, LSC yra OS tvarkanti įstaiga, nes jo nuostatuose nurodyta, kad LSC renka, kaupia, analizuoja ir sistemina sporto bei sveikatos statistinius duomenis ir informaciją, skelbia ir teikia LSC tvarkomą statistinę informaciją³⁰. Tačiau juose nenurodyta, kad rengiama statistika priskiriama OS. Be to, šie nuostatai patvirtinti ministro įsakymu, o toks statistinio tyrimo įtraukimo į OS programą teisinis pagrindas nenumatytas OS įstatyme.

- LSD atliekamo statistinio tyrimo „Streikai ir lokautai“ teisinis pagrindas, nurodytas OS programose – Tarptautinės darbo organizacijos konvencijų ratifikavimo įstatymas, kuriuo ratifikuojama 1985 m. 160-oji konvencija „Dėl darbo statistikos“. Pagal konvenciją Tarptautinės darbo organizacijos narės įsipareigoja reguliariai rinkti, apdoroti ir spausdinti pagrindinę darbo statistiką, kuri plėtojama pagal turimus išteklius, įskaitant ir darbo ginčus³¹. Joje nedetalizuojama, kokio pobūdžio informacija apie darbo ginčus turi būti renkama, taip pat ši informacija nepriskiriama prie OS.

LSD aiškiniu, šis statistinis tyrimas yra pavestas 1998-12-23 Vyriausybės posėdžio protokoliniu sprendimu Nr. 52, kuriuo LSD pavesta rinkti, apdoroti ir skelbti darbo ginčų statistiką, nustatyti renkamos, apdorojamos ir skelbiamos darbo ginčų statistikos apimtį ir sudėtį. Tokio teisinio pagrindo nėra nustatyta OS įstatyme.

Auditorių nuomone, Vyriausybės protokolinis sprendimas, pavedimas, ministro įsakymas atlikti statistinį tyrimą ar rinkti statistinę informaciją nėra tinkamas teisinis pagrindimas, nes neatitinka OS įstatyme nustatytų kriterijų, taikomų statistiniams tyrimams, įtraukiamiems į OS programą.

5. Į 2021 m. OS programą įtrauktas 1 statistinis tyrimas³², kuris neatitinka statistiniam tyrimui keliamų reikalavimų. LSD atliekamas statistinis tyrimas „Statistinis nuolatinių gyventojų registras“ grindžiamas LRV nutarimu³³, kuriame šio registro sukūrimas minimas kaip Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano priemonė³⁴. LSD vertinimu, tai yra statistinis darbas, todėl yra įtrauktas į 2021 m. OS programą. Remiantis OS įstatymo nuostatomis, į OS programą yra įtraukiami tik statistiniai tyrimai – statistiniais metodais

²⁶ Sporto įstatymas, 5 str.

²⁷ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022-02-17 įsakymu Nr. V-283 patvirtinti Valstybės (strateginių) švietimo stebėsenos rodikliai.

²⁸ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019-06-27 įsakymu Nr. V-757 patvirtintas Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas.

²⁹ Patvirtinta Seimo 2011-03-24 nutarimu Nr. XI-1296.

³⁰ Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020-10-08 įsakymu Nr. V-1527 patvirtinti LSC nuostatai, 13.4 p.

³¹ 1985-06-25 konvencija Nr. 160 „Dėl darbo statistikos“, 1 str.

³² Statistiniam tyrimui atlikti reikalingos lėšos, nurodytos 2021 m. OS programoje, sudarė 5 tūkst. Eur.

³³ Vyriausybės 2021-03-10 nutarimu Nr. 155 patvirtintas XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas.

³⁴ Įgyvendinimo plane numatyta FM įgyvendinama projekto „Vyriausybės programos projektas – E. Vyriausybė 360°“ priemonė – integruoti VDV informacinėje sistemoje valstybės informacinių sistemų ir registrų duomenis, realizuoti centralizuotą jų atvėrimą ir eksperimentavimo platformas (angl. sandbox), užtikrinti efektyvius duomenų, reikalingų priimant sprendimus, mainus tarp institucijų bei sukurti duomenų anonimizavimo ir sujungimo mechanizmą, sudarant statistinį nuolatinių gyventojų ir statistinių ūkio subjektų registrus.

atliekami statistikos darbai. Tačiau LSD nepateikė šio tyrimo atlikimo metodikos, jo rezultatų (statistikos), kokybės ataskaitos ar kitos informacijos apie taikytus statistinius metodus darbui atlikti.

6. OS yra nuolatinis procesas, kuris turėtų būti grindžiamas statistinių poreikių raida³⁵. Kadangi OS programa yra pavedamų atlikti visuomenės reikmėms ir viešajam administravimui reikalingų statistinių tyrimų metinis sąrašas, todėl, siekiant įtraukti statistinius tyrimus į programą, turėtų būti atsižvelgiama į poreikį visuomenei, vartotojams³⁶. LSD numatęs³⁷ apskaičiuoti OS vartotojų pasitenkinimo indeksą³⁸ ir OS naudojamo indeksą³⁹. Remiantis ketvirtiniais duomenimis, turėtų būti apskaičiuojami subindeksai pagal einamųjų metų OS programoje numatytus statistinius tyrimus, o pasibaigus metams – bendras OS naudojamo indeksas. Taip pat numatyta šį indeksą apskaičiuoti vertinant į OS programą įtraukiamų statistinių tyrimų reikalingumą⁴⁰. Išanalizavę LSD pateiktą informaciją apie 2019–2021 m. atliktus metinius vartotojų pasitenkinimo (nuomonių) tyrimus ir 2021 m. atliktus ketvirtinius OS naudojamo vertinimus nustatėme, kad LSD konkretaus statistinio tyrimo poreikio vartotojams vertinimo neatliko, neapskaičiavo į OS programas įtrauktų statistinių tyrimų naudojamo subindeksų. Išnagrinėję kitų 6 pasirinktų įstaigų pateiktą informaciją nustatėme, kad nė viena iš jų vartotojų poreikių vertinimų ar nuomonių tyrimų 2019–2021 m. neatliko.
7. Apklausėme visas 14 ministerijų dėl statistinių duomenų naudojamo ir poreikio. Atsakymus pateikė 13 iš jų: septynios turėjo pastabų dėl rengiamos ir skelbiamos statistikos, aštuonios pateikė pasiūlymus dėl OS programos, trys nurodė nesinaudojančios OS. Apibendrinti atsakymai pateikiami ataskaitos 5 priede.
8. LSD parengtą OS programą įsakymu tvirtina finansų ministras⁴¹. FM paaiškinimu, gavusi OS programos projektą, ji tikrina aktualių teisės aktų sąrašą, sutikrina juridinės technikos atitiktį teisės aktų reikalavimams, technines klaidas turinyje, tačiau neanalizuoja programos turinio, subjektų, dalyvaujančių tvarkant OS, įgaliojimų. Be to, FM yra OS politikos formuotoja, tvirtinanti OS programą ir jos vykdymo ataskaitas, ji yra ir OS tvarkanti įstaiga, atliekanti į OS programą įtrauktus statistinius tyrimus. Taigi FM vykdo ir OS politikos formavimo, ir jos įgyvendinimo funkcijas.

³⁵ Švedijos AAI audito „Ar oficialioji statistika užtikrina tikrą ir teisingą visuomenės raidos vaizdą?“ (angl. Official statistics – a true and fair view of societal development?) ataskaita, 2015 m.

³⁶ ESPK 3 principo 3.3, 3.4 kriterijai, 11 principo 11.1, 11.2, 11.3 kriterijai.

³⁷ LSD generalinio direktoriaus 2019-07-15 įsakymu Nr. DJ-169 patvirtintas OS vartotojų pasitenkinimo ir OS naudojamo indeksų skaičiavimo tvarkos aprašas, 2, 3, 8, 22, 24, 30, 33 ir 34 p.

³⁸ OS vartotojų pasitenkinimo indeksas išreiškiamas OS vartotojų pasitenkinimo lygio pokyčiu, kuris skaičiuojamas remiantis gyventojų apklausos ir pagrindinių tikslinių OS vartotojų grupių apklausų rezultatais. Vartotojų pasitenkinimo lygis nustatomas iš vertinamų statistinės informacijos charakteristikų: suprantamumas, pakankamumas, patikimumas ir kt.

³⁹ OS naudojamo indeksu išreiškiamas statistinės informacijos naudojimo visuomenėje pokytis. Indeksas skaičiuojamas remiantis trimis subindeksais: vartotojų Rodiklių duomenų bazėje išsuktų / sudarytų lentelių skaičiumi, individualių užklausų (Rodiklių duomenų bazėje, el. paštu ir kitaip pateiktų) skaičiumi, citavimo atvejų stebimoje žiniasklaidoje skaičiumi.

⁴⁰ LSD generalinio direktoriaus 2020-12-04 įsakymu Nr. DJ-328 patvirtintas LSD veiklos strateginio planavimo tvarkos aprašas, 33.1 p.

⁴¹ Oficialiosios statistikos įstatymas, 6 str. 4 d. 1 p.

9. LSD, siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų ir atlikdamas jam nustatytas funkcijas, turi teisę atlikti eksperimentinius statistinius tyrimus⁴². Tai nauji, alternatyvūs statistikos skaičiavimo būdai, kurie dar nėra galutinai išbandyti, ištestuoti, suderinti metodologiškai, patvirtinti kaip OS ir įtraukti į OS programą⁴³. Eksperimentinės statistikos plėtrai skirtas finansavimas kasmet auga: 2020 m. buvo skirta 82,5 tūkst. Eur, 2021 m. – 124, 7 tūkst. Eur. Vienas iš LSD 2018–2022 m. veiklos strategijos uždavinių – plėtoti eksperimentinę statistiką⁴⁴. Tam numatyta atlikti 4 eksperimentinius statistinius tyrimus: laisvų darbo vietų statistika, užimtumo statistiniai rodikliai, skurdo rizikos rodikliai, įmonių charakteristikų rodikliai. OS portale pateikiama informacija apie 6 eksperimentinius statistinius tyrimus: darbuotojų skaičius, ekosistemos, laisvos darbo vietos, neapskaityta ekonomika, skurdo rodikliai, užimtumas. 3 iš 6 OS portale nurodytų eksperimentinių statistinių tyrimų (darbuotojų skaičius; ekosistemos; neapskaityta ekonomika) nesutampa su LSD veiklos strategijoje numatytais kryptimis. Taip pat OS portale nepateikiama informacijos apie vieną LSD 2018–2022 m. veiklos strategijoje numatytos krypties eksperimentinį statistinį tyrimą – įmonių charakteristikų rodiklius.
10. Nors OS portale pateikiami eksperimentinių statistinių tyrimų rodikliai, tačiau trūksta šios veiklos reglamentavimo: neapibrėžtas eksperimentinių statistinių tyrimų poreikio vertinimas ir atranka, šių tyrimų kryptys, naujų inovatyvių duomenų šaltinių (pvz., mobiliojo ryšio operatorių duomenų, apgyvendinimo paslaugas siūlančių interneto svetainių ir pan.) panaudojimo galimybių vertinimas, tyrimų duomenų pritaikomumas ir panaudojimas ir kt. OS programos rengimas netinkamas, nes į OS programą įtraukiami statistiniai tyrimai, kurie neatitinka OS įstatyme nustatytų kriterijų. Todėl turėtų būti sukurtos kontrolės procedūros, kurios užtikrintų tinkamą statistinių tyrimų įtraukimo į OS programą teisinį pagrindimą, jų atitiktį OS įstatyme nustatytiems kriterijams.

1.2. Neparodoma tikroji oficialiosios statistikos rengimo kaina

11. ESPK išteklių pakankamumo principas nurodo, kad turi būti nustatytos procedūros naujos statistikos poreikiui įvertinti ir pagrįsti, atsižvelgiant į jos rengimo sąnaudas, taip pat procedūros tęstiniam statistikos poreikiui vertinti, siekiant nustatyti ar, taupant išteklius, galima nutraukti ar apriboti tam tikros statistikos rengimą.
12. Laikėmės nuostatos, kad lėšos į OS programą įtrauktiems statistiniams tyrimams atlikti planuojamos tinkamai, kai OS tvarkančios įstaigos statistiniams tyrimams, įtrauktiniams į OS programą, atlikti reikalingas lėšas apskaičiuoja vadovaudamosi tokiais pačiais principais⁴⁵; atliekama į OS programą įtrauktų ar naujai įtraukiamų statistinių tyrimų kaštų ir naudos analizė⁴⁶; visi statistiniai duomenys, reikalingi OS rengti, gaunami neatlygintinai⁴⁷.

⁴² Vyriausybės 2018-06-06 nutarimu Nr. 528 patvirtinti LSD nuostatai, 13.10 p.

⁴³ Prieiga per internetą: <https://www.stat.gov.lt/web/guest/eksperimentine-statistika> (žiūrėta 2022-03-16).

⁴⁴ LSD generalinio direktoriaus 2017-12-29 įsakymu Nr. DJ-300 patvirtinta LSD veiklos strategija, 2.4 uždavinys.

⁴⁵ LSD generalinio direktoriaus 2019-03-19 įsakymu Nr. DJ-94 patvirtintas LSD biudžeto planavimo tvarkos aprašas, 3, 12 p.

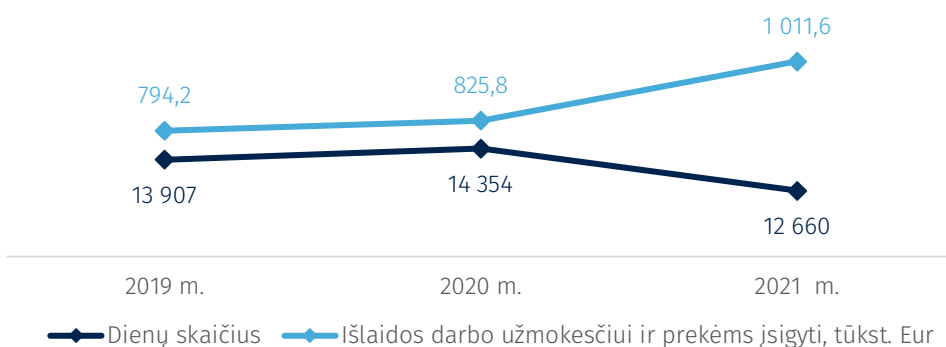
⁴⁶ Oficialiosios statistikos įstatymas, 3 str. 1 d. 5 p., ESPK 3 principo 3.3, 3.4 kriterijai.

⁴⁷ Oficialiosios statistikos įstatymas, 5 str. 1 d. 1, 11 p., 6 str. 5 d. 6 p., 17 str. 1, 5 p.

13. Audito metu vertintiems 44 statistiniams tyrimams 2019–2021 m. planuotos lėšos sudarė 5,8 mln. Eur (2 lentelė). Vienas iš LSD biudžeto planavimo etapų⁴⁸ – LSD papildomo finansavimo poreikio nustatymas ateinantiems trejiems metams, detalaus biudžeto pagal projektus planavimas. LSD padaliniai turi nustatyti ateinančių trejų metų vykdomus naujus ar tęstinius projektus, įskaitant ir statistinius tyrimus, lėšų jiems poreikį ir pagrįsti šių lėšų apskaičiavimą. 2019–2021 m. LSD atliko 18 tęstinių statistinių tyrimų (iš 25 atrinktų). Išnagrinėję jų išlaidų sąmatas nustatėme, kad tuo laikotarpiu buvo peržiūrėti statistiniams tyrimams atlikti skiriami išteklių, didinamas lėšų poreikis tiems patiems tyrimams atlikti (2 pav.):

- 9 proc., arba 1 247 dienomis sumažėjo statistiniams tyrimams atlikti skiriamas laikas;
- bendras nagrinėtų 18 iš 25 LSD tvarkomų tyrimų finansavimo poreikis 2019–2021 m. periodu, įskaitant su tyrimo atlikimu susijusių prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidas, padidėjo 27 proc., arba 218 tūkst. Eur.

2 pav. 18 Lietuvos statistikos departamento atliekamų tęstinių statistinių tyrimų išteklių pokytis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktas 2019–2021 m. išlaidų sąmatas

LSD informavo, kad 2019–2021 m. laikotarpiu, siekdamas sumažinti darbo užmokesčio atotrūkį nuo vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje (FM ir jos valdymo srities įstaigų vidutinis darbo užmokestis 2019 m. sudarė 1 626 Eur, LSD – 1 274 Eur), pritraukti kvalifikuotų specialistų ir taip užtikrinti LSD veiklos tęstinumą, prašė skirti papildomų asignavimų naujojo Valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimui, o jų negavus, pertvarkė struktūrinius padalinius ir pareigybes. Darbo užmokestį pavyko reikšmingai padidinti 2021 m., gavus didesnius programos „Oficialiosios statistikos tvarkymas ir Valstybės duomenų valdysenos Informacinės sistemos valdymas“ asignavimus.

14. Kitos 6 pasirinktos OS tvarkančios įstaigos tvarkų, reglamentuojančių lėšų poreikio statistiniams tyrimams apskaičiavimą, neturi, lėšų poreikio neplanavo, OS programose pateiktų reikalingų lėšų statistiniams tyrimams atlikti nedetalizavo. FM, HI, ŽŪIKVC ir VDI tyrimų finansavimo poreikį, nurodytą 2019–2021 m. OS programose, aiškina pagrįsdami statistinius tyrimus atliekančių darbuotojų darbo užmokesčio fondo analizėmis, nurodydami, kad lėšos atskiriems statistiniams tyrimams neplanuojamos, o numatomos, atsižvelgiant į ankstesnių metų išlaidas ir turimus išteklius.

⁴⁸ LSD generalinio direktoriaus 2019-03-19 įsakymu Nr. DĮ-94 patvirtintas LSD biudžeto planavimo tvarkos aprašas.

15. Nevertinamas faktinis OS programoje nurodytų lėšų statistiniams tyrimams atlikti panaudojimas, todėl OS programoje nurodyta reikalingų lėšų suma neparodo tikrosios OS rengimo kainos.

Statistiniam tyrimui atlikti reikalingų ir faktinių lėšų skirtumo pavyzdys

2021 m. OS programoje nurodyta, kad HI atliekamam statistiniam tyrimui „Mirties priežasčių statistika“ buvo planuota 120,4 tūkst. Eur. HI informavo, kad 2021 m. šiam statistiniam tyrimui atlikti išleista 94,9 tūkst. Eur. Sumą sudarė visų HI Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus darbuotojų metinis darbo užmokestis, tačiau mirties priežasčių statistikos parengimas yra tik dalis atliekamų funkcijų. Taip pat nurodė, kad nėra galimybės įvertinti ir apskaičiuoti, kurią darbo užmokesčio dalį reikėtų priskirti mirties priežasčių statistikos rengimui.

16. OS organizavimas grindžiamas išteklių adekvatumo ir ekonomiškumo principu. Siekiant nedidinti statistinės atskaitomybės naštos respondentams, OS rengimo sąnaudos turi būti proporcingos rezultatų svarbai ir siekiamai naudai⁴⁹.
17. Visos pasirinktos OS tvarkančios įstaigos neatlieka nei atrinktų statistinių tyrimų, nei naujų į OS programas įtraukiamų tyrimų kaštų ir naudos analizės. Šešių iš jų (išskyrus LSD) nuomone, poreikio atlikti šią analizę nėra, nes visi tyrimai atliekami remiantis teisės aktų reikalavimais ir tokios apimties, kuri yra būtina.

Europos statistikos praktikos kodekso užtikrinimo priemonės, susijusios su kaštų ir naudos analize

ESS kokybės užtikrinimo gairėse⁵⁰ numatytos ESPK užtikrinimo priemonės, susijusios su kaštų ir naudos analize:

- Išteklių pakankamumo principo kriterijus „statistikos aprėptis, detalumas ir sąnaudos atitinka poreikius“ užtikrinamas vykdant sąnaudų apskaitą – sisteminga procesais ir produkcija pagrįsta sąnaudų apskaita remia valdymo išlaidų atskaitomybę ir kaštų-naudos analizę⁵¹;
- Išteklių pakankamumo principo kriterijus „nustatytos procedūros naujos statistikos poreikiui įvertinti ir pagrįsti, atsižvelgiant į jos rengimo sąnaudas“ užtikrinamas vertinant naujus poreikius pagal išlaidas – procedūrų, užtikrinančių naujos statistikos tikslų poreikių nustatymą ir analizę, įskaitant sąnaudų vertinimą, taikymas⁵²;
- Sąnaudų efektyvumo principo kriterijus „vidaus ir nepriklausomomis išorės priemonėmis stebima, kaip statistikos institucija naudoja išteklius“ užtikrinamas stebint statistikos rengimo kaštus – statistikos sąnaudų kiekviename jų rengimo etape vertinamas, siekiant įvertinti jos tvarkymo efektyvumą ir optimizavimo galimybes, ir yra dokumentuojamas⁵³.

18. Vienas iš svarbių valstybės informacinių išteklių tvarkytojų yra VĮ Registrų centras, kuris tvarkomų registrų ir informacinių sistemų duomenis neatlygintinai teikia LSD ir kitoms OS tvarkančioms įstaigoms, už tai gaudamas kompensacijas iš valstybės⁵⁴. Valstybė už 2019 m. LSD ir kitoms OS tvarkančioms įstaigoms suteiktas paslaugas centrui kompensavo 902,7 tūkst. Eur (iš jų – 66 proc. audito metu vertintoms 7 įstaigoms), 2020 m. – 1466,5 tūkst. Eur (iš jų – 72 proc. audito metu vertintoms 7 įstaigoms) (3 pav.).

⁴⁹ Oficialiosios statistikos įstatymas, 3 str. 1 d. 5 p.

⁵⁰ Europos statistikos sistemos kokybės užtikrinimo gairės (angl. Quality Assurance Framework of the European statistical system), trečias leidimas, priimtas Europos statistikos sistemos komiteto 2019 m.

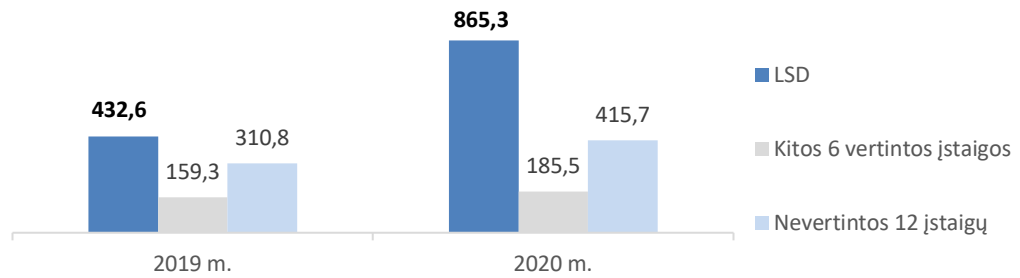
⁵¹ Ten pat, 3 principo 3.2 kriterijaus 7 užtikrinimo priemonė.

⁵² Ten pat, 3 principo 3.3 kriterijaus 1 užtikrinimo priemonė.

⁵³ Ten pat, 10 principo 10.1 kriterijaus 2 užtikrinimo priemonė.

⁵⁴ Vyriausybės 2018-01-10 nutarimu Nr. 45 patvirtintas Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registruoti pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašas.

3 pav. Valstybės VĮ Registrų centrui kompensuotos sumos už oficialiąją statistiką tvarkančioms įstaigoms neatlygintinai suteiktas paslaugas, tūkst. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Ryšių reguliavimo tarnybos duomenis

19. Audito „Registrų centro tvarkomi valstybės informaciniai ištekliai“ metu nustatyta, kad pigiausias duomenų iš VĮ Registrų centro gavimo būdas yra „sistema-sistema“, lyginant su popieriniu ir elektroniniu būdais. LSD 2019–2020 m. kitu, ne „sistema-sistema“, būdu gavo informaciją už 2 rūšių paslaugas:

- viena juridinio asmens, užsienio juridinio asmens ar kitos organizacijos arba jų filialo finansinės atskaitomybės dokumentų ataskaita iš Juridinių asmenų registro duomenų bazės elektronine forma (paslaugos kaina – 4,03 Eur);
- viena paieška Juridinių asmenų registro duomenų bazėje (paslaugos kaina – 1,09 Eur).

2019–2020 m. tokios paslaugos sudarė 0,6 proc. visų LSD gautų paslaugų, už kurias valstybė turėjo kompensuoti Registrų centrui 147,7 tūkst. Eur. Jei šias paslaugas LSD iš centro būtų gavęs pigiausiu „sistema-sistema“ būdu⁵⁵, tai valstybė būtų turėjusi kompensuoti 4,3 tūkst. Eur, t. y. 34 kartus mažesnę sumą.

20. Valstybės kompensuojamos sumos už neatlygintinai suteiktas paslaugas OS programoje nenurodomos. Pažymėtina, kad LSD 2019–2020 m. vykdė vieną programą⁵⁶, todėl LSD sumą galima būtų priskirti prie papildomų OS rengimo kaštų (1297,9 tūkst. Eur 2019–2020 m.). Išskirti, kokia kitų OS tvarkančių įstaigų suma buvo kompensuota už OS rengti gautus duomenis, o kokia – už duomenis, gautus kitoms funkcijoms vykdyti, negalėjome, nes tokia informacija nekaupiama. Kadangi valstybės kompensuojamos sumos už neatlygintinai suteiktas paslaugas OS tvarkančioms įstaigoms nenurodomos OS programoje, tai reiškia, kad neparodoma tikroji OS rengimo kaina, kuri yra didesnė, nei nurodoma šioje programoje.

21. Oficialiosios statistikos sistemoje dalyvaujant 19 įstaigų, jos skirtingai planuoja lėšas statistiniams tyrimams atlikti, nevertina jų panaudojimo, neatlieka kaštų – naudos analizės. Nustačius ir visoms OS tvarkančioms įstaigoms taikant tokius pačius lėšų statistiniams tyrimams atlikti planavimo principus, vertinant jų panaudojimą, atliekant statistinių tyrimų kaštų ir naudos analizės, būtų sudarytos sąlygos efektyviau organizuoti OS.

⁵⁵ Paslaugos kaina – 0,06 Eur.

⁵⁶ OS tvarkymas ir VDV IS valdymas.

1.3. Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitose trūksta informacijos

22. Siekiant užtikrinti OS programos įgyvendinimą, LSD turi stebėti jos vykdymą⁵⁷. Remdamasis šios stebėsenos rezultatais, LSD rengia metines jos vykdymo ataskaitas, kurias tvirtina finansų ministras⁵⁸.
23. Laikėmės nuostatos, kad už OS programos vykdymą atsiskaitoma tinkamai, kai kitos OS tvarkančios įstaigos kas ketvirtį teikia LSD OS programos vykdymo ataskaitas⁵⁹, o metinėje jos vykdymo ataskaitoje pateikiama visa informacija apie visus joje nurodytus statistinius tyrimus⁶⁰.
24. 2019–2021 m. HI, IRD, LSC informaciją teikė ne kiekvieną ketvirtį, o FM, ŽŪIKVC ir HI teikta informacija neapėmė visų pagal OS programą atliekamų statistinių tyrimų (3 lentelė).

3 lentelė. Kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų Lietuvos statistikos departamentui teiktos 2019–2021 m. atliktų statistinių tyrimų ataskaitos

	Finansų ministerija	Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	Higienos institutas	Informatikos ir ryšių departamentas	Lietuvos sporto centras	Valstybinė darbo inspekcija
Statistinių tyrimų skaičius, vnt.	5	7	4	1	1	1
Ar pateiktos įgyvendinimo ataskaitos?	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
Ataskaitų teikimo periodiškumas:						
– 2019 m.	visos	visos	II, III ketv.	I, III ketv.	X	visos
– 2020 m.	visos	visos	II, III ketv.	I, III ketv.	IV ketv.	visos
– 2021 m.	visos	visos	II, III ketv.	I, III ketv.	III ketv.	visos
Ar pateikta visų statistinių tyrimų informacija?	Ne	Ne	Ne	Taip	Taip	Taip

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų pateiktą informaciją.

25. OS tvarkančių įstaigų aiškinimu, jos stebėsenos informaciją LSD teikia atsižvelgdamos į OS programoje nustatytus terminus ir turinį.

Higienos instituto paaiškinimas dėl Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitų teikimo Lietuvos statistikos departamentui

HI II ketv. ataskaitoje teikiama išankstinė ir metinė informacija apie sveikatos priežiūros įstaigas ir jų veiklą, sergamumą ir ligotumą, mirties priežasčių statistiką, nelaimingus atsitikimus darbe ir susirgimus profesinėmis ligomis. III ketv. teikiama metinė informacija apie sveikatos priežiūros įstaigas ir įstaigų veiklą, sergamumą ir ligotumą, mirties priežasčių statistiką. Tokios informacijos teikimo periodiškumas numatytas OS programoje.

⁵⁷ LSD generalinio direktoriaus 2020-12-04 įsakymu Nr. DJ-328 patvirtintas LSD veiklos strateginio planavimo tvarkos aprašas, 39 p.

⁵⁸ Oficialiosios statistikos įstatymas, 9 str. 4 p.

⁵⁹ LSD generalinio direktoriaus 2018-05-29 įsakymu Nr. DJ-123 patvirtintos Lietuvos OS rengimo ir sklaidos gairės, 8 p.

⁶⁰ ESPK, 1 principas 1.5 kriterijus.

Nors OS programų įgyvendinimo stebėsenos informacija LSD ne visada teikiama kas ketvirtį, kaip numatyta, LSD pastabų OS tvarkančioms įstaigoms dėl to neturėjo.

26. Išnagrinėjus paskelbtas 2019–2020 m. OS programų vykdymo ataskaitas⁶¹ pastebėta, kad jose skelbiama ne visa informacija apie audito metu vertintus statistinius tyrimus: 2019 m. ataskaitoje nenurodomi 25 iš 38 tais metais atliktų statistinių tyrimų, 2020 m. – 21 iš 39 tais metais atliktų tyrimų. Dalis informacijos apibendrinta ataskaitų prieduose pagal tyrimų sritis ir OS tvarkančias įstaigas neužtikrinant informacijos atsekamumo pagal tam tikrus statistinius tyrimus.
27. Nors OS programoje yra pateikiama informacija apie kiekvienam statistiniam tyrimui atlikti reikalingas lėšas, tačiau 2019–2020 m. OS programų vykdymo ataskaitose nėra informacijos apie faktinę statistinių tyrimų kainą bei lėšų panaudojimą.

Oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų nurodytos priežastys dėl neatliekamo lėšų panaudojimo statistiniams tyrimams vertinimo

- LSD nurodė nevertinantis faktinio lėšų panaudojimo, nes centralizavus apskaitos tvarkymą, nebegali susieti tyrimams skirto laiko sąnaudų su išlaidomis;
  - kitos pasirinktos OS tvarkančios įstaigos nurodė neturinčios poreikio arba negalinčios atskirti laiko, skirto statistiniams tyrimams ir kitoms darbo funkcijoms atlikti (laiko apskaitos trūkumas).
-

28. Užtikrinant, kad OS programos vykdymo ataskaitoje būtų pateikiama informacija apie į šią programą įtrauktų statistinių tyrimų atlikimą ir jų rezultatų bei lėšų panaudojimą, tai prisidėtų prie OS organizavimo tobulinimo ir jo efektyvinimo.

1.4. Statistinės atskaitomybės našta respondentams gali būti labiau mažinama

29. Statistinės atskaitomybės našta turėtų būti proporcinga statistikos naudotojų poreikiams, ji neturėtų būti pernelyg didelė respondentams. Be to, statistinės atskaitomybės našta turi stebėti statistiką tvarkančios įstaigos ir nustatyti tikslus šią našta nuolat mažinti⁶².
30. Laikėmės nuostatos, kad statistinės atskaitomybės našta valdoma tinkamai, jei OS tvarkančios įstaigos, sukeliančios statistinės atskaitomybės našta respondentams, ją vertina ir imasi jos mažinimo priemonių⁶³.
31. Nustatėme, kad 2019–2021 m. 21 iš 44 (arba 48 proc.) vertintų statistinių tyrimų sukėlė statistinės atskaitomybės našta respondentams. Šiuos tyrimus atliko LSD, ŽŪIKVC, HI ir LSC (4 pav.).

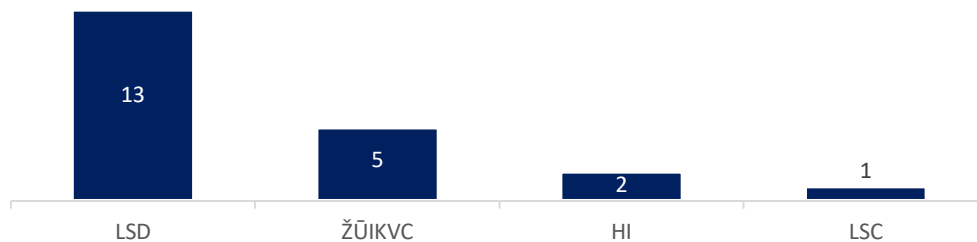
---

⁶¹ Finansų ministro 2020-04-24 įsakymu Nr. 1K-109 patvirtinta OS 2019 m. programos I dalies nuostatų vykdymo ataskaita; 2021-05-10 įsakymu Nr. 1K-166 patvirtinta OS 2020 m. programos I dalies nuostatų vykdymo ataskaita.

⁶² ESPK, 9 principas.

⁶³ LSD generalinio direktoriaus 2018-05-29 įsakymu Nr. DJ-123 patvirtintos Lietuvos OS rengimo ir sklaidos gairės, 17 p.

4 pav. Statistinių tyrimų, 2019–2021 m. sukėlusią statistinės atskaitomybės naštą respondentams, skaičius (vnt.) pagal oficialiąją statistiką tvarkančias įstaigas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2019–2021 m. oficialiosios statistikos programas, oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų pateiktą informaciją.

32. Respondentų statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politikoje⁶⁴ vienas siekių – vidutiniškai per metus vienas respondentas statistiniams duomenims parengti ir statistiniams formuliarams pildyti skiria ne daugiau kaip 8 val. Šis siekis 2019–2021 m. nebuvo keistas, nors LSD apskaičiuotos 2019 m. faktinės vidutinės metinės vienos įmonės laiko LSD teikiamiems statistiniams duomenims parengti ir statistinėms ataskaitoms pildyti sąnaudos siekė 7,9, 2020 m. – 7,7, 2021 m. – 6,8 val., o 2024 m. planuojama 6,8 val.⁶⁵ LSD 4 metus neplanuoja mažinti statistinės atskaitomybės naštos respondentams (ūkio subjektams). Atkreiptinas dėmesys, kad LSD 2019–2021 m. skaičiavo tik ūkio subjektus (respondentus), jų pildytas ataskaitas ir vidutiniškai per metus statistiniams duomenims parengti ir statistiniams formuliarams pildyti sugaištą laiką, bet neskaičiavo fizinių asmenų, namų ūkių, kurie dalyvavo atliekant tyrimus ir teikė duomenis statistiniams formuliarams pildyti, bei jų sugaišto laiko.
33. Nustatėme, kad kitos 3 įstaigos (LSC, HI, ŽŪIKVC) nėra nusistačiusios statistinės atskaitomybės naštos politikos (gairių), šios naštos vertinimo ar stebėsenos tvarkų, statistinės atskaitomybės naštos mažinimo principų. Auditorių skaičiavimu, vidutiniškai per metus vieno respondento statistiniams duomenims rengti sugaištas laikas LSD 2019–2021 m. atliktiems statistiniams tyrimams siekė 7,5, ŽŪIKVC – 21, HI 2019 m. – 17 val. LSC nerinko informacijos apie respondentų statistiniams duomenims rengti sugaištą laiką (4 lentelė).

⁶⁴ LSD generalinio direktoriaus 2019-03-21 įsakymas Nr. DJ-99 „Dėl Statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politikos nustatymo“.

⁶⁵ Finansų ministro įsakymais (2020-02-14 Nr. 1K-43, 2021-04-06 Nr. 1K-112, 2022-03-10 Nr. 1K-86) patvirtinti LSD 2020–2022 m., 2021–2023 m., 2022–2024 m. strateginiai veiklos planai.

4 lentelė. 2019–2021 m. Lietuvos statistikos departamento, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro, Higienos instituto, Lietuvos sporto centro informacija apie atliktus statistinės atskaitomybės naštos vertinimus

	Lietuvos statistikos departamentas	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	Higienos institutas	Lietuvos sporto centras
Vidutiniškai per metus vieno respondento statistiniams duomenims rengti sugaištas laikas, val.	7,5	21	17	
Ataskaitų, kurių pildymas vienam respondentui vidutiniškai truko ilgiau nei 8 val. per metus, skaičius vnt.	11 iš 124 (8,9 proc.)	24 iš 45 (53 proc.)	5 iš 9 (55 proc.), 7 ataskaitų pildymo trukmė nevertinta	5 ataskaitų pildymo trukmė nepateikiama
Ataskaitoms vidutiniškai per metus sugaištas laikas, ilgesnis nei 8 val.	Nuo 8,2 iki 38	Nuo 10 iki 53	Nuo 10 iki 88	
Respondentų skaičius, vnt.	113 148	2 016	4 209	1652
Iš jų respondentų, kuriems ataskaitų pildymas truko ilgiau nei 8 val. per metus, skaičius vnt.	3 055 (2,7 proc.)	1236 (61,3 proc.)	954 (23 proc.)	-
Statistinės atskaitomybės naštos vertinimo laikotarpis	2019–2021 m.	2019–2021 m.	2019 m.	2020–2021 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų pateiktą informaciją

34. HI įsipareigojo stebėti ir vertinti respondentų patiriamas darbo bei kitas sąnaudas, susijusias su statistinių duomenų rinkimu ir teikimu, ir įgyvendinti priemones joms mažinti⁶⁶. 2019–2021 m. HI nestebėjo ir nevertino respondentų patiriamų darbo bei kitų sąnaudų, susijusių su statistinių duomenų rinkimu ir teikimu, ir neįgyvendino priemonių joms mažinti. Nors klausimas apie formai pildyti sugaištą laiką HI renkamosiose ataskaitose atsirado 2020 m., tačiau nei 2020 m., nei 2021 m. duomenų analizės HI neatliko. Kitų įstaigų susitarimuose tokie įsipareigojimai nenumatyti.
35. Siekdamas mažinti respondentų statistinės atskaitomybės našta, OS tvarkančios įstaigos 2019–2021 m. keitė teisės aktus, susijusius su statistinės atskaitomybės našta:
- HI 2019 m. keitė teisės aktus dėl statistinių ataskaitų pildymo. Ataskaitų apimtis sumažinta perpus, 1 ataskaita panaikinta, nes joje teiktus duomenis galima gauti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinės sistemos.
  - ŽŪIKVC 2019 m. keitė teisės aktus dėl 2 formų pildymo: atsisakyta pildyti kai kurias skiltis.
  - LSC 2021 m. savo ataskaitose atsisakė pildyti prieš tai buvusių metų duomenų eilutę, suderintas 2 formų teikimo laikas, siekiant palengvinti respondentams vienos iš jų pildymą ir padėti išvengti klaidų.
  - LSD 2019–2021 m. keitė 31 teisės aktą dėl statistinių ataskaitų pildymo.

⁶⁶ LSD susitarimas su HI dėl OS organizavimo, kokybės užtikrinimo ir sklaidos.

36. Ekonomikos ir inovacijų ministerija informavo⁶⁷: Lietuvoje veikiančio verslo atstovai akcentuoja, kad duomenų teikimas LSD neretai sukelia didelę administracinę naštą. Ministerija, siekdama sumažinti administracinę naštą įmonėms, ragina LSD vengti rinkti besidubliuojančius duomenis tiesiogiai iš verslo atstovų.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateikti besidubliuojančių duomenų rinkimo iš ūkio subjektų pavyzdžiai

- Ūkio subjektai ne kartą kreipėsi tiek į LSD, tiek į Ekonomikos ir inovacijų ministeriją ir kėlė klausimą dėl Prekybos ir maitinimo įmonių statistinės ataskaitos (PR-01) tikslingumo, nes, jų nuomone, šioje ataskaitoje reikalaujami pateikti apyvartos duomenys dubliuojasi su PVM deklaracijoje (FR0600) teikiama duomenimis. Manytina, kad, bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis, turėtų būti ieškoma priemonių, kaip kuo operatyviau apdoroti PVM deklaracijose įmonių teikiamus duomenis, juos panaudoti PR-01 statistinėje ataskaitoje, paskelbti OS portale ir išsiųsti Eurostatui. Siūlytina prašyti pateikti duomenis PR-01 statistinėje ataskaitoje tik tų įmonių, kurios neteikia PVM deklaracijų. Prekybos ir maitinimo įmonių statistinę ataskaitą 2021 m. rengė ir LSD teikė 4 540 respondentų 12 kartų per metus, vidutinis sugaištas ataskaitos pildymo laikas – 4,8 val.
- Įstaigos, teikiančios socialines paslaugas, statistinėje ataskaitoje (SOC-07) turi nurodyti visų padalinių duomenis apie dirbančiuosius, kurie administravo / teikė socialines paslaugas. Ministerijos nuomone, LSD turėtų ieškoti kitų priemonių kaip gauti tam tikrus duomenis, pvz., informaciją apie metų pabaigoje dirbančius įstaigoje asmenis. Siūlytų spręsti šį klausimą bendradarbiaujant su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, kuriai yra teikiama informacija apie priimtus ir atleistus darbuotojus, kas mėnesiniai duomenys apie dirbančiuosius. Taip pat siūlytų iš įstaigų nereikalauti pateikti bendrų apskaitos duomenų, teikiamų VĮ Registrų centrui, o prašyti tik patikslinančių duomenų, kurių iš tikrųjų trūksta pagal tam tikras pajamų ar išlaidų rūšis. Statistinė ataskaita SOC-07 yra metinė, ją 2021 m. rengė 825 respondentai, vidutinis ataskaitos pildymo laikas – 2,3 val.

Lietuvos statistikos departamento paaiškinimas dėl besidubliuojančių duomenų rinkimo iš ūkio subjektų

Nuo 2020 m. statistinių duomenų neteikia įmonės, kurių apyvarta be PVM sutampa su pardavimo pajamomis PVM deklaracijoje. Jos sudaro apie 18 proc. imties. Kitų įmonių PVM deklaracijų duomenų panaudojimą riboja šie veiksniai:

- įmonių apyvarta (be PVM) nesutampa su PVM deklaracijoje pateiktais duomenimis, nes PVM yra mokamas ne tik nuo statistiniame tyrime vertinamų komercinės veiklos pajamų;
- įmonės yra atleistos nuo PVM deklaracijos teikimo kas mėnesį, t. y. jų metinės pajamos neviršija 300 tūkst. Eur;
- PVM deklaracijoje nėra išskaidymo pagal veiklos rūšis;
- PVM deklaracijų duomenys gaunami per vėlai tam, kad parengti mažmeninės prekybos ir maitinimo įmonių išankstinę statistinę informaciją. Šių įmonių apyvartos (be PVM) statistinė informacija OS portale skelbiama ir siunčiama Eurostatui 28 d. po ataskaitinio laikotarpio;
- atsižvelgiant į vartotojų poreikį ir siekiant įvertinti elektroninės prekybos mastą, kuris ypač padidėjo dėl COVID-19 situacijos Lietuvoje, 2022 m. ataskaita PR-01 buvo papildyta rodikliu elektroninės prekybos apyvarta. Šiam rodikliui parengti kito šaltinio nėra.

37. OS tvarkančios įstaigos turi ieškoti būdų mažinti statistinės atskaitomybės naštą respondentams, dalijantis duomenimis, išbandant naujus šaltinius, nuolat stebėti ir atsiskaityti už sukliamą statistinės atskaitomybės naštą⁶⁸. Būtina sistemiskai vertinti visų OS tvarkančių įstaigų sukliamą statistinės atskaitomybės naštą respondentams, kad būtų sudarytos prielaidos imtis priemonių mažinti šią naštą.

---

⁶⁷ 2022-02-22 raštas Nr. (1.7-82Mr).

⁶⁸ Europos statistikos valdymo patarimosios tarybos ataskaita, 2016 m.

Pokyčiai audito metu

2022-03-25 LSD patvirtino Statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politiką⁶⁹, kurioje nurodyta, kad vidutiniškai per metus vieno ūkio subjekto skiriamas laikas statistiniams duomenims parengti ir statistiniams formuliams pildyti nedidėtų.

2. YRA ERDVĖS GERINTI DUOMENŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMO SĄLYGAS

2.1. Trečdalis statistinių tyrimų vykdyti neturint patvirtintų ar suderintų metodikų

38. Kokybiška statistika reikalinga politinius sprendimus priimantiems asmenims, akademinėi bendruomenei ir žurnalistams straipsnių išvadoms pagrįsti, įmonėms planuojant investicijas ir sprendimus, piliečiams, kad siekiant informuoti juos apie tikrovę parodančius faktus⁷⁰.
39. Laikėmės nuostatos, kad sudaromos sąlygos duomenų kokybei užtikrinti, kai OS tvarkančios įstaigos taiko nustatytas priemones, užtikrinančias rengiamos OS kokybę⁷¹, statistiniai tyrimai atliekami pagal patvirtintas ir su LSD suderintas metodikas, kurios skelbiamos viešai⁷², kokybės stebėsenos rezultatai skelbiami OS portale kartu su skelbiama statistine informacija⁷³.
40. Kokybiška statistika grindžiama tinkama metodika⁷⁴. Statistinio tyrimo metodikoje yra detalai aprašoma, kaip rengiama statistika: teisinis pagrindas, klasifikatoriai, duomenų rinkimo būdai, duomenų šaltiniai, taikomi metodai, kokybės užtikrinimo būdai, pateikiamos rodiklių skaičiavimo formulės ir kt.⁷⁵ Teikiant vartotojams kuo detalesnę informaciją apie statistinius tyrimus, siekiama didinti jų pasitikėjimą statistine informacija.
41. LSD, būdamas atsakingas už visos OS rengimo koordinavimą, nustato statistinių tyrimų metodikų rengimo tvarką⁷⁶, kuria turi vadovautis visos OS tvarkančios įstaigos. LSD turi tvirtinti ir skelbti savo atliekamų statistinių tyrimų metodikas ir derinti kitų OS tvarkančių įstaigų parengtas statistinių tyrimų metodikas⁷⁷. Kitos OS tvarkančios įstaigos turi rengti

⁶⁹ LSD generalinio direktoriaus 2022-03-25 įsakymas Nr. DJ-99 „Dėl statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politikos nustatymo“.

⁷⁰ Prieiga per internetą: https://www.stat.gov.lt/documents/29256/9288740/211004_Lankstinukas_A4_LT.pdf/1f8e0eb0-8fe6-4e80-a8dc-342be7e0cec1 (žiūrėta 2022-03-04).

⁷¹ LSD generalinio direktoriaus 2018-05-29 įsakymu Nr. DJ-123 patvirtintos Lietuvos OS rengimo ir sklaidos gairės, 10 p.

⁷² Ten pat, 15 p.

⁷³ Ten pat, 12 p.

⁷⁴ ESPK, 7 principas.

⁷⁵ LSD Tarpinstitucinės Europos statistikos praktikos kodekso įgyvendinimo darbo grupės 2019-07-15 posėdžio protokolas Nr. DP-25.

⁷⁶ Oficialiosios statistikos įstatymas, 6 str. 3 d. 4 p.

⁷⁷ Ten pat, 6 str. 4 d. 3 p.

savo atliekamų statistinių tyrimų metodikas LSD generalinio direktoriaus nustatyta tvarka, ir, suderinusios su LSD, jas tvirtinti ir skelbti⁷⁸.

42. Įvertinę 44 statistinius tyrimus nustatėme, kad 32 proc. (14 iš 44) jų 2019–2021 m. atlikti neturint metodikų ar jos buvo nesuderintos su LSD:

- LSD – 24 proc. (6 iš 25) statistinių tyrimų buvo atliekami be patvirtintų metodikų arba pagal kitų tyrimų metodikas;

Lietuvos statistikos departamento paaiškinimai, kodėl jų statistiniai tyrimai atliekami be patvirtintų metodikų

- „Statistinis nuolatinių gyventojų registras“ – pradėtas kurti 2021 m., todėl metodinių dokumentų nėra. Šiam tyrimui atlikti 2021 m. OS programoje planuota 5 tūkst. Eur.
- „Kelių eismo įvykiai ir jų padariniai“ – planuojama inicijuoti metodikos rengimą, nors tyrimas atliktas per visą audituotą laikotarpį (2019–2021 m.), įgyvendinant Europos Tarybos reglamentą. Šiam tyrimui atlikti 2019–2021 m. OS programose planuota 19,1 tūkst. Eur.
- „Lietuvos jaunimas“ – atskirų metodikų nėra, nes atskiras tyrimas šia tema nėra atliekamas, tik skelbiami atskirų statistinių tyrimų rodikliai, o statistinė informacija rengiama pagal amžiaus grupes ir sukeliama į vieną vietą. Šiam tyrimui atlikti 2019–2020 m. OS programose planuota 0,9 tūkst. Eur.
- „Žmonių su negalia statistiniai rodikliai“ – statistinė informacija parengta remiantis pajamų ir gyvenimo lygio statistinio tyrimo bei gyventojų sveikatos statistinio tyrimo duomenimis. Šiam tyrimui atlikti 2019–2021 m. OS programose planuota 43,8 tūkst. Eur.
- „Veikiantys ir naujai įregistruoti ūkio subjektai“ – skelbiami šios temos rodikliai yra suskaičiuojami iš registro sumuojant, todėl nėra rengiamos atskiros metodikos. Atkreiptinas dėmesys, kad šiam tyrimui atlikti 2019–2021 m. OS programose planuota 349,5 tūkst. Eur.
- „Per didelis įsiskolinimas, vartojimas ir turtas“ – atliekant pajamų ir gyvenimo sąlygų statistinį tyrimą, kas 6 metus į ataskaitą įtraukiami papildomi rodikliai. Metodikoje rašoma: „12.9. Kas šešerius metus renkami duomenys apie gyvenimo kokybę, nepritekliaus perėjimą iš kartos į kartą, apsirūpinimo būstu sunkumus, paslaugų prieinamumą, per didelį įsiskolinimą, vartojimą ir turtą.“ Šiam tyrimui atlikti 2020–2021 m. OS programose planuota 26,6 tūkst. Eur.

- kitų 6 įstaigų – 32 proc. (6 iš 19) statistinių tyrimų buvo atliekami pagal su LSD nesuderintas metodikas, 11 proc. (2 iš 19) – pagal nepatvirtintas metodikas.

Kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų statistinių tyrimų, atliktų pagal nepatvirtintą ar su LSD nesuderintą metodiką, pavyzdžiai

- FM du tyrimus atlieka pagal TVF patvirtintas metodikas ir derina jas su Lietuvos banku, o statistinis tyrimas „Suderintos PVM nuosavų išteklių bazės ataskaita“ atliekamas pagal FM patvirtintą „Europos Sąjungos nuosavų išteklių administravimo procedūrų vadovą“, kuris nesuderintas su LSD, kaip to reikalauja OS įstatymas.
- VDI atliekamo statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“ metodika patvirtinta 2016 m., tačiau su LSD nesuderinta, kaip to reikalauja OS įstatymas.
- HI atliekamo statistinio tyrimo „Ligotumas ir sergamumas“ metodika nepatvirtinta, nes, HI paaiškinimu, Eurostatas turi tik bandomąją metodiką ir dar atliekami bandomieji projektai, nėra patvirtinta galutinė ligotumo ir sergamumo skaičiavimo iš administracinių duomenų šaltinių metodika, todėl kol kas nėra tvirtinama ir Lietuvos metodika. Skelbiamas tik metainformacijos aprašas.
- ŽŪIKVC statistinį tyrimą „Žemės ūkio bendrovių ir kitų žemės ūkio gamybiniai-finansiniai rodikliai“ atlieka pagal žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą metodiką, kuri nesuderinta su LSD.

⁷⁸ Ten pat, 7 str. 2 d. 1, 2 p.

Atkreiptinas dėmesys, kad net jei statistinis tyrimas atliekamas pagal ES metodinius dokumentus, auditorių nuomone, vadovaujantis OS įstatymo nuostatomis ir LSD tvarkomis, turi būti patvirtinta ir su LSD suderinta jo metodika, siekiant duomenų kokybės.

43. Vienas iš informacijos šaltinių, kuriuose OS vartotojai gali rasti informacijos apie statistinį tyrimą – metaaprašas, kuris turi būti skelbiamas kartu su statistinio tyrimo rodikliais. Metaaprašas yra standartizuotos struktūros susisteminta informacija apie statistinį(-ius) rodiklį(-ius). Jis padeda geriau suprasti ir interpretuoti statistinę informaciją, yra orientuotas į išorės vartotoją ir neatsiejamas nuo statistinės informacijos kokybės. Statistinio tyrimo kokybės vertinimas atliekamas remiantis standartiniais kokybės kriterijais: reikalingumo ir aktualumo, tikslumo ir patikimumo, savalaikiškumo ir punktualumo, palyginamumo, suderinamumo⁷⁹.
44. OS portale paskelbti 43 metaaprašai, taikomi 28 iš 44 (arba 64 proc.) vertintų statistinių tyrimų. Įvertinę juose pateikiamą informaciją apie kokybės kriterijus nustatėme, kad:
  - 40 proc. (17 iš 43) metaaprašų neaprašytas tikslumo ir patikimumo kriterijus;
  - 12 proc. (5 iš 43) neaprašytas suderinamumo kriterijus;
  - visuose metaaprašuose aprašyti reikalingumo ir aktualumo, savalaikiškumo ir punktualumo, palyginamumo kriterijai.
45. 2020 m. LSD vertino visų kitų OS tvarkančių įstaigų metaaprašus ir pristatė rezultatus kitoms OS tvarkančioms įstaigoms. Buvo pristatyta rekomenduojama metaaprašų struktūra, rengimo tvarka, rengimo koordinavimas, sunkumai ir dažniausios klaidos juos pildant ir kt.

Lietuvos statistikos departamento atlikto metaaprašų vertinimo rezultatų pavyzdžiai

- Kitų sričių specialistams sudėtinga suprasti statistinius terminus, atrinkti, kokia informacija turėtų būti pateikiama.
- Trūksta informacijos apie institucijos konfidencialumo politiką, kokybės užtikrinimo politiką, revizijų atlikimo tvarką ir pan.
- Dažnai informacija metaaprašė pateikiama neišsamiai, šabloniškai ir abstrakčiai.
- Parengtas metaaprašas laiku neatnaujinamas.

Nuspręsta įpareigoti kitas OS tvarkančias įstaigas peržiūrėti ir atnaujinti OS portale skelbiamus metaaprašus, parengti naujus LSD prašomus metaaprašus. Įstaigos ėmėsi veiksmų šiam sprendimui įgyvendinti, pvz., IRD atnaujino rodiklio „Nusikalstamumas“ metaaprašą.

46. LSD kasmet vertina OS tvarkančių įstaigų atliekamų statistinių tyrimų metodinius dokumentus, kaip rengiami metaaprašai, kaip naudojami OS portale skelbiami rodikliai. Šių vertinimų rezultatai yra pristatomi kitoms OS tvarkančioms įstaigoms tarpinstitucinės ESPK įgyvendinimo grupės posėdžiuose. Nors priimami sprendimai dėl nustatytų trūkumų šalinimo, tačiau trūksta priemonių priimtiems sprendimams įgyvendinti. Dėl LSD koordinavimo sprendimų neprivalomumo sudaromos nepakankamos sąlygos duomenų kokybei užtikrinti. Tikslinga būtų stiprinti LSD, kaip OS organizavimą koordinuojančios įstaigos, vaidmenį.

⁷⁹ LSD generalinio direktoriaus 2019-01-09 įsakymas Nr. DJ-12 „Dėl statistinių tyrimų (rodiklių) metainformacijos aprašų rengimo, atnaujinimo ir skelbimo“.

Pokyčiai audito metu

2022-04-12 LSC suderino su LSD ir patvirtino statistinio tyrimo „Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai“ metodiką⁸⁰.

2022-04-29 VDI pateikė derinti LSD nauja redakcija išdėstytą statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“ metodikos projektą, kurį 2022-06-16 numatoma svarstyti Metodinės komisijos posėdyje⁸¹.

2.2. Ne visa oficialioji statistika skelbiama Oficialiosios statistikos portale

47. ESPK nurodyta, kad statistika turi būti pateikiama aiškiai ir suprantamai, skelbiama tinkamai ir patogiai kartu su metaduomenimis ir komentarais⁸².
48. Laikėmės nuostatos, kad statistinės informacijos sklaida yra tinkama, kai statistinė informacija, rengiama pagal OS programą, skelbiama viešai⁸³ ir statistinių tyrimų rezultatų metainformacija pateikiama vartotojams pagal jai keliamus reikalavimus⁸⁴.
49. OS programoje yra nurodomi statistinės informacijos paskelbimo laikas ir būdas⁸⁵.

Oficialiosios statistikos programoje pateikiamos informacijos apie statistinės informacijos skelbimą ir teikimą pavyzdžiai

- VDI atliekamo statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“ statistinė informacija skelbiama OS portale, interneto svetainėje vdi.lt, informaciniame pranešime „Nelaimingi atsitikimai darbe“. Teikiama Tarptautinei darbo organizacijai, Darnaui vystymosi darbotvarkės įgyvendinimui stebėti ir Eurostatui.
- LSD atliekamo statistinio tyrimo „Deklaruotų ir sumokėtų mokesčių statistika“ statistinė informacija skelbiama OS portale.

50. Įvertinę 2019–2021 m. OS programose pateiktą informaciją apie statistinių tyrimų sklaidą nustatėme, kad 11 iš 44 (arba 25 proc.) šių tyrimų informacijos nenumatyta skelbti OS portale.

Statistinių tyrimų, kurių informacijos nenumatyta skelbti Oficialiosios statistikos portale, pavyzdžiai

- FM atliekami statistiniai tyrimai „Suderintos PVM nuosavų išteklių bazės ataskaita“ ir „Centrinės valdžios finansų statistiniai rodikliai“. Pastarojo statistinė informacija skelbiama interneto svetainėje finmin.lrv.lt, teikiama Lietuvos bankui, Tarptautiniam valiutos fondui.
- ŽŪIKVC atliekamų statistinių tyrimų „Kombinuotųjų pašarų, premiksų ir sausųjų pašarų gamyba ir pardavimas, kombinuotųjų pašarų ir premiksų žaliavų sunaudojimas“, „Žemės ūkio bendrovių ir kitų žemės ūkio įmonių gamybiniai-finansiniai rodikliai“ statistinė informacija skelbiama interneto svetainėje vic.lt.

⁸⁰ LSC direktoriaus 2022-04-12 įsakymas Nr. V-20 „Dėl Lietuvos sporto statistikos rengimo metodikos patvirtinimo“.

⁸¹ VDI 2022-05-17 raštas Nr. SD-129-10835 „Dėl valstybinio audito ataskaitos „Oficialiosios statistikos organizavimas“ projekto.“

⁸² ESPK, 15 principas.

⁸³ Lietuvos OS rengimo ir sklaidos gairės, 18 p.

⁸⁴ ESPK, 15 principo 1 kriterijus.

⁸⁵ Oficialiosios statistikos įstatymas, 9 str. 2 d.

51. Statistinė informacija turi būti skelbiama pagal patvirtintus ir viešai paskelbtus kalendorius, apie nukrypimus nuo juose numatytų statistinės informacijos skelbimo datų iš anksto pranešama, nurodant priežastį ir naują skelbimo datą⁸⁶. OS duomenų skelbimo OS portale kalendoriai turi būti suderinti su LSD⁸⁷. Įvertinę, kaip kitų OS tvarkančių įstaigų duomenų skelbimo kalendoriai derinami su LSD, nustatėme, kad FM OS duomenų OS portale neskelbia ir kalendoriaus nederina su LSD, nes, FM paaiškinimu, FM rodiklius skelbia pagal TVF kalendorių, kuris nėra derinamas su LSD; šis kalendorius derinamas su Lietuvos banku. Pažymėtina, kad FM skelbiamuose kalendoriuose nėra nurodyta, kuri statistinė informacija yra rengiama ir viešinama pagal OS programos I dalį.
52. Įvertinę audituojamų įstaigų pateiktus ir OS portale skelbiamus pasirinktų 44 statistinių tyrimų metainformacijos aprašus nustatėme, kad nėra 16-os statistinių tyrimų metainformacijos aprašų arba jie neskelbiami:
- 3 LSD atliekami statistiniai tyrimai, kurių duomenys pagal OS programų nuostatas turi būti skelbiami OS portale: 2019–2020 m. atliktas tyrimas „Lietuvos jaunimas“, 2020–2021 m. atlikti tyrimai „Per didelis įsiskolinimas, vartojimas ir turtas“, „Užimtumo statistinių rodiklių pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS 2010) įvertinimas“;
  - 11 statistinių tyrimų, kurių duomenys pagal OS programų nuostatas neturi būti ir nėra skelbiami OS portale;
  - 2 statistinių tyrimų, kurių duomenys pagal OS programų nuostatas, kai jų vykdytojas buvo FM (2019–2020 m.), buvo neskelbiami OS portale.
53. 2019 m. LSD patvirtino Statistinio tyrimo (rodiklio) metainformacijos aprašo schemas pildymo rekomendacijas, kuriose yra detalai nurodyta, kokia informacija apie duomenų atnaujinimą ir statistinės informacijos sklaidą turi būti pateikiama metainformacijos aprašuose. Nenustatėme atvejų, kad 43 vertintuose aprašuose statistinės informacijos sklaida būtų pateikta nesilaikant nustatytų rekomendacijų.
54. Skelbiant visą pagal OS programą atliekamų statistinių tyrimų informaciją OS portale, pateikiant visų atliekamų statistinių tyrimų metaaprašus, būtų sudarytos sąlygos vartotojams patogiai naudotis statistiniais duomenimis.

2.3. Tobulintina statistinių rodiklių revizijų atlikimo praktika

55. Paskelbtoje statistikoje pastebėtos klaidos turi būti kuo skubiau ištaisomos, o apie taisymus informuojami vartotojai⁸⁸. Tai atliekama statistinių rodiklių revizijų metu. Revizijų atlikimą lemia trys pagrindiniai veiksniai: vartotojų poreikių tenkinimas, patikimumo ir objektyvumo užtikrinimas ir išteklių valdymas⁸⁹. OS tvarkančios įstaigos revizijas gali atlikti, kai tikslinami statistiniai duomenys, naudojami rodiklio reikšmei

⁸⁶ LSD generalinio direktoriaus 2021-06-01 įsakymas Nr. DJ-152 „Dėl LSD generalinio direktoriaus 2014-05-08 įsakymo Nr. DJ-109 „Dėl OS sklaidos politikos gairių patvirtinimo“ pakeitimo“, 2 p.

⁸⁷ LSD su kitomis OS tvarkančiomis įstaigomis pasirašyti susitarimai dėl OS organizavimo, kokybės užtikrinimo ir sklaidos.

⁸⁸ ESPK, 6 principo 6.3 kriterijus.

⁸⁹ LSD generalinio direktoriaus 2021-06-30 įsakymu Nr. DJ-173 patvirtintas Statistinės informacijos revizijų atlikimo, analizės ir skelbimo tvarkos aprašas, 9 p.

apskaičiuoti, kai perskaičiuojami rodikliai, atnaujinama metodika, keičiami klasifikatoriai, taisomos klaidos⁹⁰.

56. Laikėmės nuostatos, kad revizijos užtikrina statistinių rodiklių kokybės priežiūrą, kai statistinių tyrimų statistinių rodiklių revizavimas atliekamas nustatytais terminais⁹¹, revizijų duomenys vartotojui pateikiami meta informacijos aprašuose ir / ar informaciniuose pranešimuose⁹², ir analizuojamos revizijos ir jų įtaka statistinių rodiklių kokybei⁹³.
57. LSD statistinių tyrimų revizijų kalendorius yra integruotas į OS kalendorių t. y. įkeliant naujas rodiklių reikšmes OS kalendoriuje nurodytomis datomis, pagal poreikį atnaujinami / patikslinami ir šių rodiklių ankstesnių laikotarpių duomenys. Nors revizijos atliekamos pagal patvirtintą kalendorių, tačiau yra atvejų, kai jų atlikimo laikas nėra tinkamas. Valstybės kontrolės rengtoje išvadoje „Dėl struktūrinio postūmio užduoties, nustatomos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte, ir papildomų priemonių (pinigine išraiška) poreikio šiai užduočiai įvykdyti“⁹⁴ nurodoma, kad „2021-10-01 LSD reikšmingai revizavo 2020 m. BVP duomenis. Ši revizija negalėjo būti įtraukta rengiant ir tvirtinant 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijų ir vertinant produkcijos atotrūkio nuo potencialo dydį. Revizijos kryptis ir mastas gali lemti didesnį teigiamą produkcijos atotrūkio nuo potencialo įvertį, todėl prociklinis fiskalinis impulsas gali būti didesnis, nei šiuo metu numatoma.“ Atsižvelgiant į tai, kad minėti kalendoriai nesutampa, reikšmingi valstybei sprendimai (biudžeto planavimas) yra planuojami, priimami naudojantis neatnaujintais statistiniais duomenimis.

Finansų ministerijos nuomonė dėl statistinių duomenų revizijų laiko

FM atkreipė dėmesį į tai, kad Statistikos pagal Europos sąskaitų sistemą ESS2010 metinės (t-1 metų) statistikos parengimo laikas ir atitinkamai ankstesnių metų statistinių duomenų revizijų laikas yra per vėlyvas, kad būtų galima įvertinti ir / ar atsižvelgti į naujausius statistinius duomenis kiekvienų metų pavasarį ir rudenį FM rengiant, o Valstybės kontrolei vertinant ekonominės raidos scenarijus. Pagal šiuos scenarijus yra rengiami du pagrindiniai finansų planavimo ir fiskalinės politikos formavimo dokumentai, teikiami ne tik LR Seimui, bet ir Europos Komisijai: Lietuvos stabilumo programa ir Lietuvos biudžeto projektas.

58. Atliktų revizijų žymos prie revizuotų rodiklių pateikiamos tik tada, kai jie tikslinami, keičiamos jų reikšmės⁹⁵. Jei rodiklis pagal planą yra peržiūrėtas, bet netikslintas, nepakeistas, peržiūrėjimo žymos nėra. Jei ši žyma būtų ir prie tų rodiklių, kurie netikslinti, tai galėtų prisidėti didinant vartotojų pasitikėjimą pateiktais OS duomenimis.
59. Vertindami VDI atliekamo statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“ 3 iš 5 OS portale skelbiamų rodiklių nustatėme, kad, VDI teikiant duomenų masyvus LSD, kartu buvo tikslinti ir ankstesnių trejų metų duomenys. Kadangi prie jų nebuvo žymos, kad rodiklių reikšmės tikslintos, todėl OS portale informacija liko nepatikslinta (5 lentelė).

---

⁹⁰ Ten pat, 10 p.

⁹¹ Ten pat, 9.4 p.

⁹² Ten pat, 9.4 p.

⁹³ Ten pat, 20 p.

⁹⁴ 2021-11-08 išvada Nr. BPE-7 „Dėl struktūrinio postūmio užduoties, nustatomos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte, ir papildomų priemonių (pinigine išraiška) poreikio šiai užduočiai įvykdyti“.

⁹⁵ LSD generalinio direktoriaus 2021-06-30 įsakymu Nr. DJ-173 patvirtintas Statistinės informacijos revizijų atlikimo, analizės ir skelbimo tvarkos aprašas, 7 p.

5 lentelė. Valstybinės darbo inspekcijos atliekamo statistinio tyrimo „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimas profesinėmis ligomis“ tikslintini rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas / metai	Valstybinės darbo inspekcijos informacija ⁹⁶	Oficialiosios statistikos portalo informacija ⁹⁷	Skirtumas, vnt.	Skirtumas, proc.
1.	Nedirbtų dienų skaičius, laikinai netekus darbingumo dėl nelaimingų atsitikimų darbe, iš viso:				
1.1.	2017 m.	165 330	142 868	22 462	13,6
1.2.	2018 m.	206 023	164 552	41 471	20,1
2.	Darbuotojų, netekusių darbingumo dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius, iš viso				
2.2.	2018 m.	4 440	4 381	59	1,3
2.3.	2019 m.	4 925	4 915	10	0,2
3.	Darbuotojų, žuvusių nuo nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius, iš viso				
3.2.	2018 m.	38	37	1	2,6
3.3.	2019 m.	41	39	2	4,8

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Valstybinės darbo inspekcijos ir Oficialiosios statistikos portalo duomenis

Auditoriams informavus apie netikslius duomenis, 2022-04-07 VDI patikslino juos OS portale. Taip pat OS portale pažymėjo, kad duomenys perskaičiuoti ir patikslinti, tačiau tikslinimo priežasčių nenurodė.

60. Statistinių tyrimų metaaprašuose turi būti pateikiama informacija apie statistinių duomenų reviziją: aprašyta revizijų politika ir praktika ir nurodomi paklaidų dydžiai. Nustatėme, kad 16 iš 44 (36 proc.) vertintų tyrimų rodikliai 2019–2021 m. revizuoti, iš jų 6 – neskelbiamų OS portale tyrimų⁹⁸ rodikliai, 10 – skelbiamų OS portale tyrimų⁹⁹ rodikliai.

Oficialiosios statistikos portale skelbiamų 2019–2021 m. revizuotų statistinių tyrimų pavyzdžiai

- LSD atliekamų tyrimų „Metinio BVP įvertinimas“, „Regioninio BVP vertinimas“, „Užimtumo statistinių rodiklių pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS2010) įvertinimas“, „Turizmo sąskaitos“ rodikliai;
- HI atliekamų tyrimų „Sergamumas ir ligotumas“, „Mirties priežasčių statistika“, „Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis“, „Sveikatos priežiūros įstaigos ir jų veikla“ rodikliai;
- ŽŪIKVC atliekamo tyrimo „Žuvų ir kitų žuvininkystės produktų gamyba ir prekyba, žuvų perdirbimo įmonių veiklos rodikliai, akvakultūros produkcijos gamyba, žuvų ir vėžiagyvių veisimas, auginimas ir realizavimas, žvejybinių laivų veiklos rodikliai“ rodikliai.

61. Pagal patvirtintas Statistinio tyrimo (rodiklio) metainformacijos aprašo schemas pildymo rekomendacijas¹⁰⁰, jei atliekamos planinės revizijos, metaaprašė turi būti aprašyta revizavimo tvarka: revizavimo priežastys, metodai, detalumas ir cikliškumas, palyginamumas, revizijų kalendorius, rezultatų skelbimas vartotojams; jei atliekama

⁹⁶ VDI 2022-04-06 pateikti duomenys.

⁹⁷ LSD OS portalo Rodiklių duomenų bazės rodikliai, 2022-04-05 duomenys.

⁹⁸ 5 statistinius tyrimus atlieka FM, 1 – LSD.

⁹⁹ LSD – 4 tyrimai, HI – 4 tyrimai, VDI ir ŽŪIKVC – po 1.

¹⁰⁰ LSD generalinio direktoriaus 2019-01-09 įsakymas Nr. DJ-12 „Dėl statistinių tyrimų (rodiklių) metainformacijos aprašų rengimo, atnaujinimo ir skelbimo“.

neplaninė revizija, reikia nurodyti, kada ji buvo atlikta, dėl kokių priežasčių, kaip apie tai buvo informuoti vartotojai.

62. LSD, 2020 m. atlikęs OS tvarkančių įstaigų metaaprašų vertinimą, nustatė, kad metaaprašuose trūksta informacijos apie revizijų atlikimo tvarką. Peržiūrėję 10 OS portale skelbiamų revizuotų statistinių tyrimų 15 metaaprašų¹⁰¹ pateiktą informaciją apie revizijų praktiką, nustatėme, kad nė vienas iš jų neatitinka rekomendacijų nuostatų dėl revizijų pateikimo: juose nurodyta tik dalis reikiamos informacijos arba pateikta informacija netiksli.

Revizijų praktikos pateikimo metaaprašuose pavyzdžiai

- LSD atliekamo tyrimo „Turizmo sąskaitos“ metaaprašė „Turizmo sąskaitos“ apie revizijų praktiką rašoma: „Skelbiami galutiniai rodikliai ir jie nėra vėliau revizuojami.“
- HI atliekamo tyrimo „Sveikatos priežiūros įstaigos ir jų veikla“ metaaprašė nurodoma, kad atliekamos planinės revizijos, o metaaprašė „Sveikatos priežiūros išteklių“ – apie revizijų praktiką rašoma: „Skelbiami išankstiniai bei galutiniai rezultatai. Dažniausiai išankstiniai absoliutūs skaičiai nekeičiami arba keičiami labai nežymiai. Keičiami tankio rodikliai dėl naudojamo išankstinio ar galutinio gyventojų skaičiaus.“
- ŽŪIKVC atliekamo statistinio tyrimo „Žuvų ir kitų žuvininkystės produktų gamyba ir prekyba, žuvų perdirbimo įmonių veiklos rodikliai, akvakultūros produkcijos gamyba, žuvų ir vėžiagyvių veisimas, auginimas ir realizavimas, žvejybinių laivų veiklos rodikliai“ metaaprašė „Jūrinė žvejyba“ apie revizijų praktiką rašoma: „Skelbiami galutiniai rezultatai ir jie nėra vėliau revizuojami. Išimtis – keičiantis teisės aktams (jei tai turi įtaką statistinėms ataskaitoms ar duomenims) ar paaiškėjus reikšmingoms klaidoms po atliktos statistinių ataskaitų (rodiklių) patikros.“

63. Viena revizijų priežasčių – rodiklių tikslinimas. 29 iš 44 vertintų statistinių tyrimų rodikliai (314) yra skelbiami OS portale. 12 statistinių tyrimų 69 (arba 22 proc.) rodiklių reikšmės 2019–2021 m. buvo tikslintos. 9 tyrimų 33 rodiklių tikslinimo priežastys nenurodytos.

Tikslintų rodiklių, kai tikslinimo priežastys nepateiktos, pavyzdžiai

- LSC statistinio tyrimo „Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai“ OS portale skelbiamų rodiklių „Sportininkų skaičius“, „Sporto trenerių skaičius“, „Sporto varžybų ir sveikatinimo renginių dalyvių skaičius“ patikslintos visos 2019–2020 m. reikšmės;
- LSD statistinio tyrimo „Grynųjų (neto) socialinės apsaugos išmokų statistiniai rodikliai“ OS portale skelbiamų rodiklių „Apmokestinamųjų piniginių socialinės apsaugos išmokų dalis“, „Apmokestinamųjų socialinės apsaugos išmokų dalis“, „Grynosios (neto) socialinės apsaugos išlaidos“, „Grynosios (neto) socialinės apsaugos išlaidos, palyginus su bendruoju vidaus produktu“, „Grynųjų (neto) socialinės apsaugos išlaidų dalis, palyginti su visomis socialinės apsaugos išlaidomis išmokoms“ patikslintos visos 2018 m. reikšmės;
- ŽŪIKVC statistinio tyrimo „Žuvų ir kitų žuvininkystės produktų gamyba ir prekyba, žuvų perdirbimo įmonių veiklos rodikliai, akvakultūros produkcijos gamyba, žuvų ir vėžiagyvių veisimas, auginimas ir realizavimas, žvejybinių laivų veiklos rodikliai“ OS portale skelbiamo rodiklio „Vidutinis metinis jūrinės žvejybos įmonėse darbuotojų dirbtų valandų skaičius“ patikslinta 2019 m. reikšmė;
- HI statistinio tyrimo „Sveikatos priežiūros įstaigos ir jų veikla“ OS portale visų 6 skelbiamų rodiklių 2018–2019 m. reikšmės buvo patikslintos.

64. Net ir tais atvejais, kai metaaprašuose pateikiama informacija apie revizijas, pasitaiko atvejų, kai juose OS tvarkančios įstaigos pateikia netikslią ar neteisingą informaciją.

¹⁰¹ ŽŪIKVC – 1 tyrimas turi 3 aprašus, HI – 4 tyrimai turi 8 aprašus, VDI – 1 tyrimas turi 1 aprašą, LSD – 4 tyrimai: iš jų 3 turi 3 aprašus, 1 – neturi.

 Netikslios, neteisingos informacijos apie revizijas¹⁰² pateikimo pavyzdžiai

---

- Statistinių tyrimų „Žmonių su negalia statistiniai rodikliai“ ir „Veikiantys ir naujai įregistruoti ūkio subjektai“ aprašuose nurodyta jau nebegaliojanti revizijų tvarka.
  - Statistinio tyrimo „Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai“ apraše nurodytas statistinių duomenų šaltinis – Kūno kultūros ir sporto departamento prie Vyriausybės administraciniai duomenys. Departamentas nuo 2019-10-01 panaikintas.
-

65. Revizijų kokybės analizė yra svarbi priemonė, padedanti statistinės informacijos rengėjams išsamiai įvertinti statistinių rodiklių kokybę, jų rengimo metodiką ir procesus¹⁰³. Revizijų kokybės analizę atlieka tik LSD dėl savo atliekamų statistinių tyrimų. 2019–2021 m. LSD revizavo 5 audito metu vertintus statistinius tyrimus, iš jų 4 tyrimų atlikta revizijų kokybės analizė. Atsižvelgiant į jos rezultatus, priimti sprendimai atnaujinti šių tyrimų metaaprašus.
66. Viešai skelbiant išsamią informaciją apie revizijų praktiką, nurodant tikslintus rodiklių paklaidų dydžius, tikslinimo priežastis, vartotojams būtų sudarytos sąlygos suprasti rodiklių pakeitimus kad galima būtų juos tinkamai naudoti.

3. ĮRANKIS SPARTINTI DUOMENŲ GAVIMĄ SUKURTAS, BET DAR NEPAKANKAMAI FUNKCIONALUS

67. Registruose ir informacinėse sistemose kaupiami duomenys turi didelę vertę ir turėtų būti sudarytos sąlygos juos panaudoti priimant valstybės ir visuomenės gerovę kuriančius sprendimus ir atverti juos naudoti pakartotinai. Lietuva 2012 m. deklaravo siekius iki 2015 m. atverti viešojo sektoriaus duomenis, tačiau suplanuotus darbus atlikti buvo vėluojama¹⁰⁴. Veiksmingas viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo proceso postūmis įvyko 2016 m., kuomet Informacinės visuomenės plėtros komitetas pradėjo vykdyti projektą „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jos valdymo įrankių sukūrimas“¹⁰⁵: 2020 m. pradėjo veikti Atvirų duomenų portalas, sudarantis sąlygas atverti visuomenei viešojo sektoriaus duomenis pakartotiniam naudojimui. Duomenų gavimo spartos aktualumas ypač pasireiškė COVID-19 pandemijos metu, kai atsirado poreikis gauti ir stebėti pačius naujausius susirgimų, mirčių duomenis ir priimti atitinkamus pandemijos valdymo sprendimus¹⁰⁶.
68. Laikėmės nuostatos, kad užtikrinamos galimybės sprendimų priėmėjams laiku naudotis naujausiais duomenimis, jei sukurtas įrankis kaupti, analizuoti ir teikti sprendimams priimti aktualius duomenis¹⁰⁷.

---

¹⁰² OS portalo 2022-02-11 duomenimis.

¹⁰³ LSD generalinio direktoriaus 2021-06-30 įsakymu Nr. DJ-173 patvirtintas Statistinės informacijos revizijų atlikimo, analizės ir skelbimo tvarkos aprašas, 20 p.

¹⁰⁴ 2016-11-29 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-900-1-25 „Ar užtikrinamas viešojo sektoriaus turimų duomenų atvėrimas“.

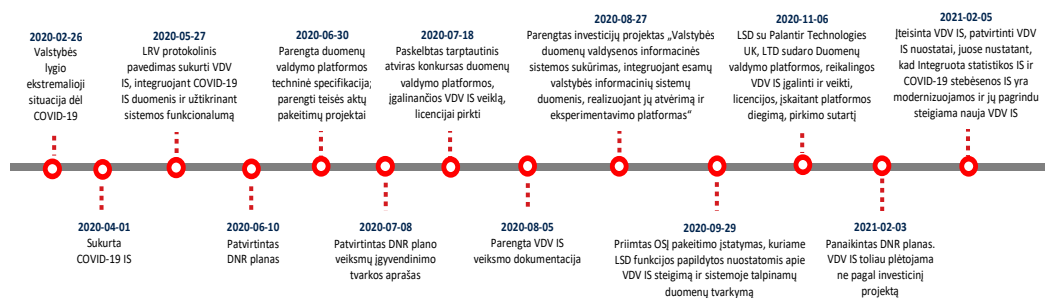
¹⁰⁵ Prieiga per internetą: https://www.esinvesticijos.lt/lt/paraiskos_ir_projektai/atviru-duomenu-platformos-igalinancios-efektyvu-viesojo-sektoriaus-informacijos-pakartotini-panaudojima-verslui-ir-jos-valdymo-irankiu-sukurimas (žiūrėta 2022-05-02).

¹⁰⁶ OS įstatymo Nr. I-270 pakeitimo įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso 221 ir 589 str. pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas.

¹⁰⁷ ESPK, 11 principo 11.1 kriterijus.

69. Siekdama užtikrinti valstybės informacinių išteklių duomenų išsamumą, struktūrizavimą, nedubliavimą ir sąveikumą, didinti duomenų prieinamumą ir atvirumą, lengvinti jų valdymą, tarpusavio integravimą ir analizės, ataskaitų kūrimo bei tendencijų simuliacijos vykdymą ir sukurti centralizuotą sprendimų priėmimo platformą, leisiančią lengvai keisti informacija ir didinti bendrą duomenų tvarkymo produktyvumą, greičiau priimti faktais pagrįstus sprendimus, Vyriausybė 2020 m. pavadė¹⁰⁸ LSD sukurti VDV IS, FM – parengti LSD nuostatų, OS įstatymo pakeitimo projektus, Vyriausybės strateginės analizės centrui, FM ir LSD – parengti išsamų VDV IS šaltinių ir rodiklių, parengtų šių šaltinių duomenų pagrindu, sąrašą, LSD – sudaryti sąrašė nurodytų rodiklių pateikimo VDV IS planą ir jį įgyvendinti (5 pav.).

5 pav. Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos įgyvendinimo chronologija

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis, teisės aktus.

70. VDV IS sukūrimas buvo įtrauktas į Ateities ekonomikos DNR plano veiksmų sąrašą¹⁰⁹, numatant integruoti esamų valstybės informacinių sistemų duomenis, realizuoti jų atvėrimą ir eksperimentavimo platformas (angl. *sandbox*). Tam buvo numatyta skirti 7 585 tūkst. Eur, iš jų 3 298 tūkst. Eur išmokant 2020 m., 4 287 tūkst. Eur – 2021 m. Iki 2021 m. pabaigos buvo planuota įgyvendinti visus pagrindinius projekto rezultatus. Nuo 2021 m., panaikinus DNR planą¹¹⁰, VDV IS veikla finansuojama iš valstybės biudžeto. 2020–2021 m. VDV IS planuotas finansavimas – 4,9 mln. Eur, faktiškai išleista 5,9 mln. Eur. 2022–2024 m. VDV IS išlaikyti suplanuota skirti 9,6 mln. Eur: 5,6 mln. Eur – *Palantir Foundry* platformos licencijai ir palaikymui¹¹¹, 3,8 mln. Eur – darbo užmokesčiui VDV IS darbuotojams, 0,2 mln. Eur – viešinimui (6 pav.).

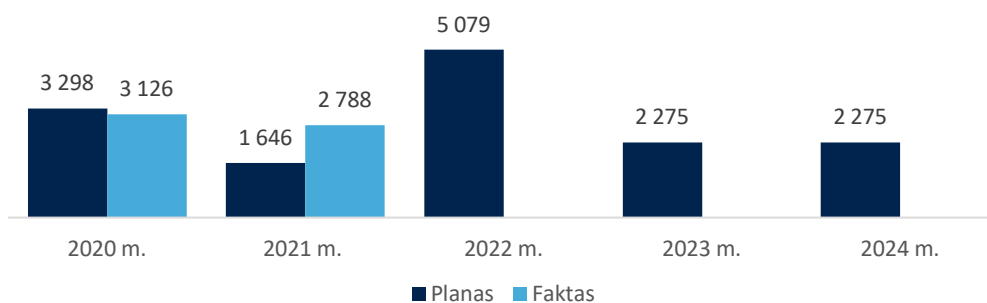
¹⁰⁸ 2020-05-27 pasitarimo protokolas Nr. 26.

¹⁰⁹ Vyriausybės 2020-07-29 nutarimu Nr. 832 patvirtintas Ateities ekonomikos DNR plano įgyvendinamų veiksmų ir projektų sąrašas, 48 p.

¹¹⁰ Vyriausybės 2021-02-03 nutarimas Nr. 72.

¹¹¹ VDV IS papildomos išlaikymo sąnaudos 2022–2024 m. – 5,26 mln., nes 2023–2024 m. *Palantir Foundry* platformai išlaikyti numatyta tik po 1 mln. Eur kasmet, nors pagal sutartį su *Palantir Foundry* platformos (su licencija) išlaikymo sąnaudos sudarys 3,63 mln. Eur per metus.

6 pav. Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos finansavimas 2020–2024 m., tūkst. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos statistikos departamento informaciją.

71. Pagal VDV IS investicijų projektą¹¹², VDV IS projektas turėjo būti įgyvendintas per 15 mėn., t. y. iki 2021 m. gruodžio mėn. pabaigos: turėjo būti konsoliduota (integruota) daugiau kaip 90 administracinių duomenų šaltinių. VDV IS nuostatuose¹¹³ nurodyti daugiau kaip 66 administracinių duomenų šaltiniai, kurie turėtų būti integruoti į VDV IS¹¹⁴, tačiau LSD vykdo duomenų šaltinių integraciją pagal savo vidinį (nepatvirtintą) planą, kuriame nenumatytas 11 VDV IS nuostatuose įvardytų organizacijų duomenų integravimas ir numatytas papildomai 16 organizacijų, kurios nėra įvardytos VDV IS nuostatuose, duomenų integravimas. Nors LSD pristato VDV IS kaip pagrindinę priemonę sudarančią galimybę valstybės institucijoms ir įstaigoms naudotis valstybės duomenimis sprendžiant įvairius uždavinius ir priimant sprendimus¹¹⁵, tačiau, LSD neturint nuoseklios VDV IS duomenų šaltinių integracijos strategijos, nesudaromos sąlygos veiksmingai ir sparčiai įgyvendinti duomenų šaltinių integraciją į VDV IS.

Lietuvos statistikos departamento paaiškinimas dėl (ne)integruojamų duomenų šaltinių skaičiaus

Informacinės visuomenės plėtros komiteto duomenys nebus integruojami, nes tai nėra informacinis šaltinis, Lietuvos mokslo tarybos ir Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros – nes institucijų duomenys yra vieši, Valstybės studijų fondo – nėra poreikio integruoti. Teisingumo ministerijos, Kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinio kultūros centro, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos, Policijos departamento – šiuo metu gaunama suvestinė informacija, planuojama inicijuoti sutartis dėl pirminių duomenų gavimo. Su AB LITGRID, UAB Eurovaistinė planuojama pasirašyti sutartis dėl duomenų integravimo.

LSD nurodė, kad papildomai planuojama integruoti šių institucijų duomenis: Valstybinės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, VŠĮ Kauno miesto greitosios medicinos pagalbos stoties, Pabėgėlių priėmimo centro, Valstybinės miškų tarnybos, Lietuvos automobilių kelių direkcijos, VŠĮ Pakruojo rajono pirminės sveikatos priežiūros centro, Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centro, Aplinkos apsaugos agentūros, Migracijos departamento, UAB „Investicijų ir verslo garantijos“, Radiacinės saugos centro, AB „Energijos skirstymo operatorius“, Lietuvos centrinės kredito unijos, Jungtinės centrinės kredito unijos, Ryšių reguliavimo tarnybos, Valstybinės augalininkystės tarnybos.

¹¹² Investicijų projektas „Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos sukūrimas, integruojant esamų valstybės informacinių sistemų duomenis, realizuojant jų atvėrimą ir eksperimentavimo platformas“, 2020 rugpjūčio mėn.

¹¹³ LSD generalinio direktoriaus 2021-02-05 įsakymu Nr. DJ-46 patvirtinti VDV IS nuostatai.

¹¹⁴ VDV IS nuostatuose nenurodytas detalus administracinių duomenų teikėjų ir jų valdomų ar tvarkomų duomenų šaltinių skaičius.

¹¹⁵ OS įstatymo Nr. I-270 pakeitimo įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso 221, 222 ir 589 str. pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas.

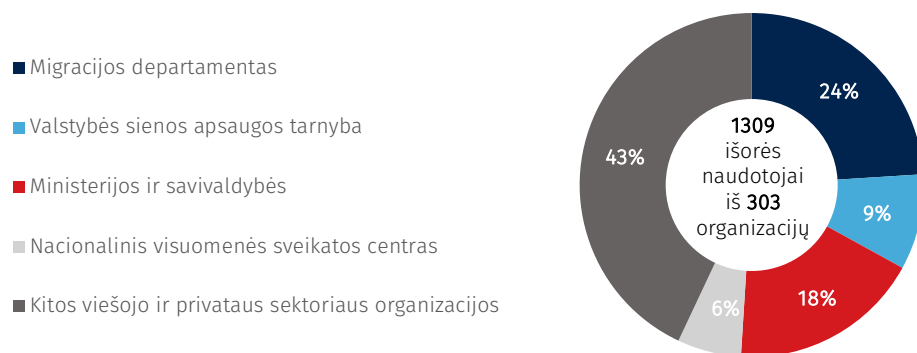
72. LSD 2021–2023 m. strateginiame veiklos plane¹¹⁶ numatytas rodiklis – administracinių duomenų šaltinių, kurių duomenys integruoti į VDV IS, skaičius. 2021 m. buvo planuota integruoti 50 šių šaltinių, tačiau integruoti 35 (70 proc.), apimantys 20 administracinių duomenų valdytojų (tvarkytojų)¹¹⁷, taigi minėtas strateginio plano rodiklis nepasiektas. LSD nurodė, kad iki 2022 m. kovo mėn. dar nebuvo suderintos sutartys dėl duomenų integracijos, pvz., su IRD, FM, ŽŪIKVC, Valstybine ligonių kasa, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba.

Lietuvos statistikos departamento paaiškinimas dėl administracinių duomenų šaltinių integravimo

- Ne visi planuoti administracinių duomenų šaltinių duomenys integruoti į VDV IS dėl per ilgų sutarčių derinimo procedūrų ir institucijų dėsimo derinti ir pasirašyti sutartis dėl duomenų teikimo į VDV IS. OS ir VDV įstatymo projekte numatoma, kad duomenų gavimo procedūrai netaikomos sutartys, taip pat terminai, per kuriuos turi būti pateikti duomenys, nes didžiausia rizika įveiklinant valstybės duomenis – tai negalėjimas (technologinis, teisinis) ir (ar) nenoras jais dalytis kitiems tikslams.
- Esamų VDV IS nuostatų apimtis – OS šaltiniai, nes pereiname prie žemiausio galimo detalumo lygmens duomenų surinkimo, sutarčių derinimas užtrunka, o rezultatas (duomenų apimtis ir struktūros) kartais skiriasi nuo to, kuris buvo įvardytas nuostatuose.

73. Auga VDV IS naudotojų skaičius: 2021 m. pradžioje VDV IS turėjo apie 50 išorės naudotojų, 2021 m. rugsėjo mėn. – 500, 2021 m. pabaigoje – 754. LSD 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane¹¹⁸ numatytas ne mažesnis nei 5 proc. kasmetinis VDV IS išorės naudotojų skaičiaus augimas, lyginant su 2021 m. duomenimis. 2022 m. kovo mėn. VDV IS buvo 1309 išorės naudotojai iš 303 organizacijų¹¹⁹ (7 pav.).

7 pav. Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos išorės naudotojų skaičius (2022-03-23 duomenimis)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis

2022 m. kovo mėn. duomenimis, išorės naudotojų skaičiaus augimas, lyginant su 2021 m., siekė 74 proc. ir jau audito metu viršijo strateginiame veiklos plane nustatytą 2022 m. rodiklį 15, 2024 m. rodiklį – 5 kartus, todėl tikslinga būtų peržiūrėti siektinų rodiklių reikšmes.

¹¹⁶ Patvirtintas finansų ministro 2021-04-06 įsakymu Nr. 1K-112.

¹¹⁷ Tarp daugiausia administracinių duomenų šaltinių integravusių institucijų – VĮ Registrų centras, Valstybinė mokesčių inspekcija, Nacionalinė švietimo agentūra, Užimtumo tarnyba.

¹¹⁸ Patvirtintas finansų ministro 2022-03-10 įsakymu Nr. 1K-86.

¹¹⁹ 2022-03-23 LSD pateikti duomenys.

74. VDV IS yra įveiklinta (realizuotos darbo su duomenimis VDV IS galimybės ir situacijos stebėjimo švieslentės atsakingoms institucijoms, skelbiami pagrindiniai rodikliai švieslentėse OS portale, Atvirų duomenų portale skelbiamos 37-ios VDV IS parengtos atvirų duomenų lentelės, inicijuotas analitinės bandomosios aplinkos sukūrimas 6 organizacijoms ir kt.¹²⁰), tačiau ši IS nėra iki galo funkcionali, nes nėra teisinio pagrindo „pripildyti“ ją duomenų. Nesant įstatymų pagrindo, stringa valstybės duomenų efektyvus naudojimas skirtingiems tikslams, valstybės duomenų fragmentacija yra didžiulė, duomenys yra izoliuoti skirtingos technologinės brandos sistemose, o jų valdytojai, tvarkytojai teisiškai negali jais dalytis bendriems valstybės uždaviniams spręsti, tuo pat metu valstybės institucijos, įstaigos, sprendamos joms pavestus uždavinius, negali efektyviai panaudoti skirtingų registų ar informacinių sistemų duomenų¹²¹.

Pokyčiai audito metu

2022-05-16 įregistruotas LSD parengtas OS įstatymo pakeitimo įstatymo projektas¹²², kurio tikslas – reglamentuoti VDV principus ir procesus, antrinį valstybės duomenų panaudojimą, platformos paslaugų teikimą, įgalinti ir įveiklinti valstybės duomenis priimant sprendimus¹²³. Numatomi pakeitimai:

- Reglamentuojamas ne tik OS organizavimas, bet ir įteisinama VDV.
- LSD pertvarkomas į Valstybės duomenų agentūrą, kuriai pavedama dalyvauti formuojant valstybės politiką finansų ministrui pavestose OS valdymo srityje, įgyvendinant šią politiką ir koordinuojant OS rengimą pagal OS programos I dalies nuostatas bei VDV srityje, įgyvendinant šią politiką ir koordinuojant valstybės duomenų tvarkymą pagal VDV programą.
- Reglamentuojamas valstybės duomenų valdymo ir tvarkymo organizavimas, valstybės duomenų naudojimas, įskaitant naują VDV programą bei Valstybės duomenų valdymo platformą.
- Vienas iš valstybės duomenų valdymo, tvarkymo ir naudojimo tikslų – OS, vykdančią OS programą.

¹²⁰ LSD 2021 m. veiklos ataskaita, 2022-03-01 Nr. VN-143

¹²¹ Oficialiosios statistikos įstatymo Nr. I-270 pakeitimo įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso 221 ir 589 str. pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas.

¹²² Oficialiosios statistikos įstatymo Nr. I-270 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIVP-1692.

¹²³ Finansų ministro 2022-03-10 įsakymu Nr. 1K-86 patvirtintas LSD 2022–2024 m. strateginis veiklos planas.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: Statistiniai tyrimai į OS programą bus įtraukti pagal OS įstatyme nustatytus kriterijus, bus apibrėžta eksperimentinė statistika, lėšos statistiniams tyrimams atlikti bus planuojamos pagal nustatytus principus ir vertinamas jų panaudojimas visose OS tvarkančiose įstaigose, bus sistemaiškai vertinama statistinės atskaitomybės našta respondentams. Įvertinus centralizavimo galimybes bus stiprinamas LSD vaidmuo, tuo būdu bus sudarytos galimybės užtikrinti duomenų kokybę pateikiant išsamius statistinių rodiklių metaaprašus, tobulinant OS sklaidą bei rodiklių revizijas.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo
		rodiklis	pradinė reikšmė	terminas siektina reikšmė		
1-asis ir 2-asis pagrindiniai audito rezultatai Oficialiosios statistikos sudarymas ir įgyvendinimas turi trūkumų: <ul style="list-style-type: none"> - 25 proc. statistinių tyrimų į Oficialiosios statistikos programą įtraukti nesant tinkamo teisinio pagrindo; - lėšos statistiniams tyrimams atlikti planuojamos skirtingai visose OS tvarkančiose įstaigose; - statistinės atskaitomybės našta respondentams dėl savo statistinių tyrimų vertinama tik LSD. Yra erdvės gerinti duomenų kokybės užtikrinimo sąlygas: <ul style="list-style-type: none"> - 32 proc. vertintų statistinių tyrimų atlikti neturint metodikų ar 	Didelės svarbos 1. Siekiant tobulinti sąlygas statistikos duomenų kokybei užtikrinti, rekomenduojame imtis veiksmų, kurie sustiprintų Lietuvos statistikos departamento vaidmenį koordinuojant oficialiosios statistikos organizavimą.	Į Oficialiosios statistikos programą įtrauktų statistinių tyrimų, atliekamų pagal patvirtintas ar su Lietuvos statistikos departamentu suderintas metodikas, dalis	68 proc.	100 proc.	Finansų ministerija	2025 m. II pusr.
	1.1. Atlikti oficialiosios statistikos sistemos centralizavimo galimybių ir naudos vertinimą.				Finansų ministerija ir Lietuvos statistikos departamentas	2023-12-31
	1.2. Atsižvelgiant į oficialiosios statistikos sistemos centralizavimo galimybių ir naudos vertinimo rezultatus, parengti teisės aktų projektus ir / arba jų pakeitimo projektus dėl oficialiosios statistikos sistemos tobulinimo ir pateikti Vyriausybei.				Finansų ministerija ir Lietuvos statistikos departamentas	2024-04-01
	1.3. Perduoti Valdžios sektoriaus finansų statistinių rodiklių, rengiamų pagal Tarptautinio valiutos fondo reikalavimus, rengimą Lietuvos statistikos departamentui.				Finansų ministerija ir Lietuvos statistikos departamentas	2022-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo
		rodiklis	pradinė reikšmė	terminas siektina reikšmė		
pagal su LSD nesuderintas metodikas; - ne visa OS skelbiama OS portale, pateikiant visų statistinių tyrimų metaaprašus; - metaaprašuose trūksta informacijos apie revizijas, rodiklių tikslinimo priežastis, tikslintų rodiklių paklaidų dydžius.						
1-asis pagrindinis audito rezultatas 25 proc. vertintų statistinių tyrimų, įtrauktų į 2019–2021 m. OS programas, teisinis pagrindas nepakankamas, o dar vienas tyrimas neatitinka statistiniam tyrimui nustatytų reikalavimų.	Vidutinės svarbos 2. Siekiant užtikrinti, kad Oficialiosios statistikos programa būtų sudaroma taip, kad atitiktų valstybės poreikius ir įsipareigojimus Europos statistikos sistemai, rekomenduojame sukurti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad visi statistiniai tyrimai būtų pavesti Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais.	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, pavestų Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, dalis	75 proc.	100 proc.	Lietuvos statistikos departamentui	2025 m. II pusm.
	2.1. Lietuvos oficialiosios statistikos rengimo ir sklaidos gairėse nustatyti statistinių tyrimų įtraukimo į Oficialiosios statistikos programos I dalį kontrolės procedūras / kriterijus.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-02-28
	2.2. Taikyti nustatytas procedūras / kriterijus rengiant kiekvienų metų Oficialiosios statistikos programos I dalį				Lietuvos statistikos departamentas	2024-03-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas Oficialiosios statistikos sudarymas ir įgyvendinimas turi trūkumų:	Vidutinės svarbos 3. Siekiant efektyvesnio oficialiosios statistikos rengimo proceso, rekomenduojame: 3.1. sukurti visiems statistiniams tyrimams planuojamų lėšų	OS tvarkančių įstaigų, lėšas statistiniams tyrimams atlikti kasmet planuojančių pagal tokius pačius principus, dalis	14 proc.	100 proc.	Lietuvos statistikos departamentas	2026 m. II pusm.
	3.1. sukurti visiems statistiniams tyrimams planuojamų lėšų	OS tvarkančių įstaigų, kasmet vertinančių lėšų panaudojimą	0 proc.	100 proc.		

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo
		rodiklis	pradinė reikšmė	terminas siektina reikšmė		
<ul style="list-style-type: none"> - lėšas statistiniams tyrimams planuoja tik LSD; - nevertinamas lėšų statistiniams tyrimams atlikti panaudojimas; - OS programos vykdymo ataskaitose statistinių tyrimų informacija neatsekama pagal statistinius tyrimus, nepateikiamas lėšų panaudojimas; - eksperimentinė statistika plečiama, jai skirtas finansavimas auga, tačiau trūksta eksperimentinių statistinių tyrimų reglamentavimo 	<p>apskaičiavimo ir jų panaudojimo vertinimo metodiką ir užtikrinti, kad ją taikytų visos oficialiąją statistiką tvarkančios įstaigos;</p> <p>3.2. užtikrinti, kad būtų atliekamas visų statistinių tyrimų lėšų panaudojimo vertinimas, o jo rezultatai būtų naudojami sprendimams dėl statistinio tyrimo atlikimo priimti;</p> <p>3.3. nustatyti, kad Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitoje būtų pateikiama informacija apie statistinių tyrimų rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas.</p> <p>3.4. apibrėžti eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo atvejus, procedūras, apimtis, įgyvendinimo stebėseną.</p>	<p>statistiniams tyrimams atlikti, dalis</p>				
		<p>OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija pagal kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas.</p>	<p>OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama nesusisteminta informacija pagal atskirus statistinius tyrimus, nepateikiama informacija apie planuotas ir panaudotas lėšas.</p>	<p>OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija apie kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas.</p>		
		<p>Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka.</p>	<p>Eksperimentinė statistika neregamentuota</p>	<p>Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka</p>		
	<p>3.1. Papildyti Lietuvos oficialiosios statistikos rengimo ir sklaidos gaires reikalavimais, kaip turi būti planuojamos statistinių tyrimų, įtraukiamų į Oficialiosios statistikos programos I dalį, lėšos ir vertinamas jų panaudojimas.</p>				Lietuvos statistikos departamentas	2023-02-28
	<p>3.2. Atsižvelgiant į rekomendacijas dėl Oficialiosios statistikos programos vykdymo ataskaitos, patikslinti Lietuvos statistikos departamento veiklos strateginio planavimo tvarkos aprašą. Atnaujinti 3 skirsnį „Oficialiosios statistikos programos I dalies įgyvendinimo stebėseną ir Oficialiosios statistikos programos I dalies nuostatų vykdymo ataskaitos rengimas“, papildant reikalavimais dėl pateikimo pagal kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus bei planuotas ir panaudotas lėšas.</p>				Lietuvos statistikos departamentas	2024-12-31
	<p>3.3. Kasmet vertinti Oficialiosios statistikos programos I dalyje nurodytų statistinių tyrimų lėšų panaudojimą, informaciją pateikti Oficialiosios statistikos programos I dalies nuostatų vykdymo ataskaitoje.</p>				Lietuvos statistikos departamentas	2025-05-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo
		rodiklis	pradinė reikšmė	terminas siektina reikšmė		
	3.4. Parengti ir generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti eksperimentiniu būdu atliekamų statistinių tyrimų atlikimo tvarką.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-06-30
	3.5. Sudaryti ir generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinti eksperimentiniu būdu atliekamų statistinių tyrimų preliminarų sąrašą.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas 48 proc. vertintų statistinių tyrimų, atliekamų 4 OS tvarkančių įstaigų, sukėlė statistinės atskaitomybės našta respondentams, tačiau ją vertino tik LSD dėl savo atliekamų statistinių tyrimų.	Vidutinės svarbos 4. Siekiant mažinti statistinės atskaitomybės našta respondentams, rekomenduojame sistemaiškai vertinti visų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų sukeltą statistinės atskaitomybės našta respondentams.	OS tvarkančių įstaigų, vertinančių statistinės atskaitomybės našta respondentams ir jo pagrindu besimančių priemonių šiai naštai mažinti, dalis	14 proc.	100 proc.	Lietuvos statistikos departamentas	2026 m. II pusr.
	4.1. Nustatyti tvarką visų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų statistinės atskaitomybės naštai vertinti.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-02-28
	4.2. Kasmet vertinti visos Oficialiosios statistikos sistemos sukeltą statistinės atskaitomybės našta, informaciją pateikti Oficialiosios statistikos programos I dalies nuostatų vykdymo ataskaitoje.				Lietuvos statistikos departamentas	2025-05-31
	4.3. Kartą per metus svarstyti statistinės atskaitomybės naštos mažinimo priemones ir jų veiksmingumą Tarpinstitucinėje Europos statistikos praktikos kodekso įgyvendinimo darbo grupėje ir priimti reikiamus sprendimus.				Lietuvos statistikos departamentas	2025-05-31
2-asis pagrindinis audito rezultatas Yra erdvės gerinti duomenų kokybės užtikrinimo sąlygas: - ketvirtadalio vertintų statistinių tyrimų informacija neskelbiama OS portale. - 36 proc. vertintų statistinių tyrimų	Vidutinės svarbos 5. Siekiant vartotojams informaciją apie statistinius tyrimus pateikti patogiai ir aiškiai, rekomenduojame: 5.1. visą pagal Oficialiosios statistikos programą vykdomų statistinių tyrimų informaciją skelbti Oficialiosios statistikos portale;	Atliekamų pagal OS programą statistinių tyrimų, kurių rezultatai paskelbti OS portale, dalis Statistinių tyrimų (rodiklių), kurių metaaprašai atitinka nustatytus reikalavimus, dalis	75 proc. 64 proc.	100 proc. 100 proc.	Lietuvos statistikos departamentas	2025 m. I pusr.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo
		rodiklis	pradinė reikšmė	terminas siektina reikšmė		
metaaprašai nepateikiami OS portale; - OS portale pateiktuose statistinių tyrimų metaaprašuose pateikiama ne visa informacija apie revizijų atlikimą. Tikslinant rodiklius, 33 iš 69 rodiklių nenurodytos tikslinimo priežastys.	5.2. skelbti visų statistinių tyrimų metaaprašus, nurodant tikslintų rodiklių tikslinimo priežastis.					
	5.1. Atlikti Lietuvos statistikos departamento ir kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų atliekamų tyrimų savęs vertinimą dėl statistinės informacijos ir metainformacijos sklaidos ir, atsižvelgiant į rezultatus, priimti reikiamus sprendimus.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-12-31
	5.2. Organizuoti statistinių duomenų kokybės užtikrinimo seminarus kitoms oficialiąją statistiką tvarkančioms įstaigoms, akcentuoti duomenų revizavimo politikos svarbą, teikti konsultacijas dėl rodiklių revizavimo aprašymo metaaprašuose, vertinti atitiktį nustatytiems reikalavimams.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-12-31
	5.3. Oficialiosios statistikos portale skelbti statistinių tyrimų metaaprašus, nurodant tikslintų rodiklių priežastis.				Lietuvos statistikos departamentas	2023-12-31

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 2 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė X subjektas (-ai).

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse adresu www.valstybeskontrole.lt.

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais:

Finansų ministerijos Finansų politikos departamento Fiskalinės priežiūros skyriaus vedėja Eglė Radzevičienė, tel. (8 5) 219 9361, el. p. egle.radzeviciene@finmin.lt, vyriausiasis specialistas Mindaugas Baronas, tel. (8 5) 239 0110, el. p. mindaugas.baronas@finmin.lt.

Lietuvos statistikos departamento Veiklos ir finansų valdymo skyriaus patarėja Laura Markūnė, mob. 8 658 55 451, el. p. Laura.Markune@stat.gov.lt.

Veiklos audito 2-ojo departamento vadovė

Vilma Maslauskienė

Veiklos audito 1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Kristina Vaivadienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Oficialiosios statistikos
organizavimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

ESPK – Europos statistikos praktikos kodeksas, priimtas 2017-11-16 Europos statistikos sistemos komiteto.

FM – Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

HI – Higienos institutas.

IRD – Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

LSC – Lietuvos sporto centras.

LSD – Lietuvos statistikos departamentas, Vyriausybės įstaiga.

OS – oficialioji statistika.

OS įstatymas – Oficialiosios statistikos įstatymas, 1993-10-12 Nr. I-270.

OS programa – Oficialiosios statistikos programos I dalis.

VDI – Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

VDV – valstybės duomenų valdysena.

VDV IS – Valstybės duomenų valdysenos informacinė sistema.

ŽŪIKVC – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

Oficialioji statistika – statistinių tyrimų, atliekamų pagal Oficialiosios statistikos programą, sistema, kurios tikslas – tenkinti visuomenės reikmes ir viešojo administravimo poreikius¹²⁴.

Oficialiosios statistikos programa – Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos banko valdybos nutarimais, kiek tai susiję su Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme įtvirtintomis statistikos sritimis, oficialiąją statistiką tvarkančioms įstaigoms pavedamų atlikti visuomenės reikmėms ir viešajam administravimui reikalingų statistinių tyrimų metinis sąrašas¹²⁵. Audito ataskaitoje OS programa suprantama kaip OS programos I dalis.

Oficialiosios statistikos portalas – interneto svetainė, kurioje suteikiama daugiafunkcė prieiga prie oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų rengiamos statistinės informacijos¹²⁶.

¹²⁴ Oficialiosios statistikos įstatymas, 2 str. 7 d.

¹²⁵ Ten pat, 2 str. 9 d.

¹²⁶ Ten pat, 2 str. 8 d.

Oficialiosios statistikos vartotojas – fizinis asmuo arba juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, naudojantys pagal Oficialiosios statistikos programą parengtą statistinę informaciją¹²⁷.

Statistinis tyrimas – statistiniais metodais atliekamas statistikos darbas¹²⁸. Statistikos darbas – statistinių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, analizė, statistinės informacijos rengimas, statistinės informacijos ir nekonfidencialių statistinių duomenų sklaida, taip pat šių oficialiosios statistikos procesų arba oficialiosios statistikos metodų tobulinimas¹²⁹.

---

¹²⁷ Oficialiosios statistikos įstatymas, 2 str. 10 p.

¹²⁸ Ten pat, 2 str. 18 p.

¹²⁹ Ten pat, 2 str. 12 p.

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar oficialioji statistika organizuojama taip, kad ji galėtų būti panaudojama valdymo sprendimams priimti.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar OS programa sudaroma taip, kad atitiktų valstybės poreikius;
- ar įgyvendinant Oficialiosios statistikos programą sudarytos sąlygos duomenų kokybei užtikrinti;
- ar užtikrinamos galimybės sprendimų priėmėjams laiku pasinaudoti duomenimis.

Audituojami subjektai – Finansų ministerija, Lietuvos statistikos departamentas, Higienos institutas, Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos sporto centras, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

Audituojamasis laikotarpis – 2019–2021 m. Siekdami įvertinti tendencijas ir pokyčius organizuojant oficialiąją statistiką, naudojome ankstesnių ir 2022 m. duomenis.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos banko veiklą tvarkant oficialiąją statistiką daugiausia reglamentuoja Europos Centrinio Banko teisės aktai, Lietuvos bankas neįtrauktas į oficialiosios statistikos organizavimo auditą kaip audituojamas subjektas.

Sluoksninės (stratifikuotos) atrankos būdu pasirinkome vertinti 44 iš 258 statistinių tyrimų, įtrauktų į 2019–2021 m. OS programas. Buvo priimtas profesinis sprendimas pasirinkti kas ketvirtą OS tvarkytoją pagal 2019–2021 m. OS programose pateiktą bendrą planuojamų lėšų sumą statistiniams tyrimams atlikti, išskyrus FM ir LSD, kurie pasirinkti kaip statistikos politiką formuojantis ir įgyvendinantis subjektai. Siekiant statistinių tyrimų pavyzdžių įvairovės, atsirinktų OS tvarkančių įstaigų atliekami tyrimai pasirinkti atsitiktinai, atsižvelgiant į kriterijus:

- periodiniai tyrimai, atsižvelgiant į jiems atlikti reikalingų lėšų 2019–2021 m. pokyčius;
- periodiniai tyrimai, kuriuos numatyta atlikti remiantis duomenimis, gautais iš pildomų klausimynų (formų), arba remiantis tik administraciniais duomenimis;
- nutraukti arba naujai pradėti tyrimai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹³⁰.

¹³⁰ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/>.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
<p>1. Oficialiosios statistikos programos sudarymas ir įgyvendinimas turi trūkumų</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ES teisės aktus, susijusius su oficialiosios statistikos reglamentavimu: ESPK, Europos Parlamento ir tarybos reglamentą (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, kitus ES teisės aktus, nurodytus OS programoje; ● OS įstatymą, kitus LR teisės aktus, nurodytus OS programoje; ● LSD ir kitų įstaigų strateginius veiklos planus; ● LSD teisės aktus: LSD rengimo ir sklaidos gaires, LSD veiklos strateginio planavimo tvarkos aprašą, LSD biudžeto planavimo tvarkos aprašą, Statistinės atskaitomybės naštos mažinimo politiką; ● 2019–2021 m. OS programas ir jų įgyvendinimo ataskaitas; ● veiklos audito „Registų centro tvarkomi informaciniai ištekliai“ ataskaitą, darbo dokumentus; ● teisės aktus, susijusius su kompensavimu už neatlygintai teikiamus registų ir IS duomenis; ● kitus dokumentus (audituotų subjektų gautus skundus, prašymus dėl OS rengimo); ● LSD ir kitų įstaigų vidinius dokumentus, susijusius su OS programos įgyvendinimo stebėseną, su statistinės atskaitomybės našta respondentams; ● pasirinktų statistinių tyrimų OS portalo duomenis. <p><u>Duomenų analizė.</u></p> <p>Analizavome 2019–2021 m. duomenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 44 statistinių tyrimų įtraukimo į OS programą pagrindimą; ● 44 statistinių tyrimų poreikio vartotojams vertinimą; ● 44 statistinių tyrimų planuojamas ir faktines lėšas; ● 44 statistinių tyrimų įgyvendinimą ir jų stebėseną; ● eksperimentinių statistinių tyrimų vykdymą; ● valstybės kompensuojamas sumas už Registų centro suteiktas paslaugas įstaigoms, rengiančioms OS; ● 204 statistinių tyrimų respondentų sugaištą laiką statistiniams duomenims parengti ir statistiniams formuliams pildyti; ● 44 statistinių tyrimų statistinės atskaitomybės našta respondentams; ● ar LSD koordinavo kitų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų veiksmus dėl statistinės atskaitomybės naštos respondentams mažinimo. <p><u>Palyginamoji analizė ir aprašomoji statistika</u> taikyta vertinant surinktus audito įrodymus.</p> <p><u>Apklausa</u></p> <p>Apklausėme ministerijas ir joms pavaldžias institucijas, kurios yra oficialiosios statistikos naudotojos ar rengėjos: ar jos turi pastabų dėl LSD į oficialiosios statistikos programas įtraukiamų statistinių tyrimų, dėl Oficialiosios statistikos portale (https://osp.stat.gov.lt/) skelbiamos statistinės informacijos tikslumo.</p> <p><u>Pokalbis su:</u></p> <p>Užimtumo tarnybos, Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės strateginės analizės centro, LSD, FM ir kitų 5 pasirinktų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų atstovais.</p>	<p>Įvertinti, ar OS programos sudaromos taip, kad atitiktų valstybės poreikius:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ar sukurtos kontrolės procedūros, kurios užtikrintų į OS programą įtraukiamų statistinių tyrimų atitiktį nustatytiems kriterijams; – ar apibrėžti eksperimentinių statistinių tyrimų rengimo atvejai, procedūros, apimtis, įgyvendinimo stebėseną; – ar OS rengimo lėšos panaudojamos efektyviai; – ar OS programos įgyvendinimo stebėsenos rezultatai naudojami OS rengimo procesui vertinti ir tobulinti; – ar siekiama labiau sumažinti statistinės atskaitomybės našta respondentams.
<p>2. Yra erdvės gerinti duomenų</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome:</p>	<p>Įvertinti, ar sudarytos sąlygos OS kokybei</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
<p>kokybės užtikrinimo sąlygas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ESPK, OS įstatymą, kurie reglamentuoja OS rengimo kokybę, sklaidą, duomenų priežiūrą; ● LSD teisės aktus: Kokybės politiką, LSD rizikų valdymo tvarką, Lietuvos oficialiosios statistikos rengimo ir sklaidos gaires, Statistinio darbo (tyrimo) metodikos arba aprašo rengimo tvarkos aprašą, Statistinių formuliarių rengimo tvarkos aprašą, Įverčių tikslumo charakteristikų skaičiavimo ir tikslumo kriterijų nustatymo tvarkos aprašą, Oficialiąją statistiką tvarkančių valstybės institucijų ir įstaigų statistinės veiklos koordinavimo tvarkos aprašą, Statistinių tyrimų (darbų) metainformacijos aprašų rengimo, atnaujinimo ir skelbimo tvarkos aprašą, statistinių duomenų, tvarkomų statistinių duomenų bazių valdymo sistemoje, kokybę nusakančių rodiklių fiksavimą, Statistinio atskleidimo vadovą, Oficialiosios statistikos sklaidos politikos gaires, Statistinės informacijos rengimo ir sklaidos taisyklės, LSD sklaidos ir komunikacijos taisyklės, Statistinės informacijos skelbimo ir patikslinimų tvarkos aprašą, Statistinės informacijos revizijų atlikimo, analizės ir skelbimo tvarkos aprašą; ● HI teisės aktų – Statistinės informacijos skelbimo ir patikslinimų tvarkos aprašą; ● VDI teisės aktų – Nelaimingų atsitikimų darbe, nelaimingų atsitikimų pakeliui į darbą arba iš darbo statistinės informacijos rengimo, analizės, sklaidos ir rodiklių revizijų atlikimo metodiką; ● ŽŪIKVC teisės aktus: OS informacijos rengimo rizikos vertinimo metodiką, Statistinių duomenų Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai teikimo, patikros, tvarkymo, statistinės informacijos rengimo, teikimo Europos komisijai, Eurostatui bei nacionalinėms institucijoms ir skelbimo procedūros aprašą; ● 2019–2021 m. Tarpinstitucinės ESPK įgyvendinimo darbo grupės posėdžių protokolus; ● 2019–2021 m. LSD ir kitų įstaigų pateiktus dokumentus. <p><u>Duomenų analizė.</u> Analizavome duomenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2019–2022 m. OS programų I dalis; ● 44 pasirinktų vertinti statistinių tyrimų metodikas arba aprašus; ● 44 pasirinktų vertinti tyrimų metainformacijos aprašus; ● 2019–2021 m. LSD vartotojų nuomonių tyrimus, OS portalo lankomumo analizes; ● LSD OS portalo RDB; ● kitų įstaigų interneto svetaines; ● kitą iš LSD ir kitų įstaigų gautą informaciją. <p><u>Palyginamoji analizė ir aprašomoji statistika</u> taikyta vertinant surinktus audito įrodymus.</p> <p><u>Pokalbis su:</u> LSD, FM ir kitų 5 pasirinktų oficialiąją statistiką tvarkančių įstaigų atstovais.</p>	<p>užtikrinti, ar imamas priemonių, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – visi statistiniai tyrimai pagal OS programos I dalį būtų atliekami pagal atnaujintas metodikas; – visų statistinių tyrimų rezultatai būtų pateikiami OS portale; – metaaprašuose būtų pateikiama visa nustatyta informacija, įskaitant sklaidos reikalavimus, revizijų atlikimo priežastis, revizuotų rodiklių pokyčius.
<p>3. Įrankis spartinti duomenų gavimą sukurtas, bet dar nepakankamai funkcionalus</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą „Naujos kartos Lietuva“; Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą, XVIII Vyriausybės programą ir jos priemonių įgyvendinimo planą; ● Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymą; 	<p>Įvertinti, ar VDV IS tinkamai funkcionuoja.</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<ul style="list-style-type: none"> ● LSD dokumentus apie VDV IS kūrimą ir plėtojamą (VDV IS nuostatus, investicinių projektų, pirkimo sutartis, VDV IS projekto priežiūros komiteto susitikimų protokolus); ● VDV IS svetainės informaciją; ● OS įstatymą ir jo pakeitimo įstatymo projektą ir aiškinamąjį raštą; ● Pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymą ir aiškinamąjį raštą. <p><u>Duomenų analizė</u></p> <p>Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● VDV IS (bei duomenų valdymo platformos) sukūrimo poreikį, įgyvendinimo eigą, projekto kainą; ● VDV IS apimtis (registru, IS, iš kurių duomenys patenka ar pateks į VDV IS, skaičių, naudotojų sudėtį); ● ministerijų ir joms pavaldžių institucijų pateiktus atsakymus į apklausos klausimus; ● Lietuvos atvirų duomenų portalo ir VDV IS panašumus ir skirtumus; ● Vyriausybės kanceliarijos techninės darbo grupės dėl ekstremaliosios situacijos (dėl migracijos) operatyvių duomenų parengimo procesą (trukmę). <p><u>Patvirtinamoji analizė ir aprašomoji statistika</u> taikyta vertinant surinktus audito įrodymus.</p> <p><u>Apklausa</u></p> <p>Apklausėme ministerijas ir joms pavaldžias institucijas, ar jų specialistai turi suteiktą prieigą prie LSD tvarkomos VDV IS ir ar specialistai naudojami Informacinės visuomenės plėtros komiteto tvarkomo Atvirų duomenų portalo (https://data.gov.lt) atvertais duomenimis.</p> <p><u>Pokalbis su:</u></p> <p>Vyriausybės kanceliarijos, LSD, FM, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Informacinės visuomenės plėtros komiteto atstovais.</p>	

Valstybinio audito ataskaitos
„Oficialiosios statistikos organizavimas“
3 priedas

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, atliekamų pagal patvirtintas ar su LSD suderintas metodikas, dalis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, pavestų Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, dalis	OS tvarkančių įstaigų, lėšas statistiniams tyrimams atlikti kasmet planuojančių pagal tokius pačius principus, dalis	OS tvarkančių įstaigų, kasmet vertinančių lėšų panaudojimą statistiniams tyrimams atlikti, dalis	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija pagal kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas	Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka	OS tvarkančių įstaigų, vertinančių statistinės atskaitomybės našta respondentams ir jo pagrindu besimančių priemonių šiai naštai mažinti, dalis	Atliekamų pagal OS programą statistinių tyrimų, kurių rezultatai paskelbti OS portale, dalis	Statistinių tyrimų (rodiklių), kurių metaaprašai atitinka nustatytus reikalavimus, dalis
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.	Proc.	-		Proc.	Proc.	Proc.
Pradinė reikšmė	68	75	14	0	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama nesusisteminta informacija pagal atskirus statistinius tyrimus, nepateikiama informacija apie planuotas ir panaudotas lėšas	Eksperimentinė statistika nereglamentuota	14	75	64
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.	2021 m.
Siektina reikšmė	100	100	100	100	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija apie kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas	Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka	100	100	100
Tolerancijos ribos	Gerai ≥ 95	≥ 95	≥ 95	≥ 95	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija apie kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo	Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka	≥ 95	≥ 95	≥ 95

Rodiklis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, atliekamų pagal patvirtintas ar su LSD suderintas metodikas, dalis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, pavestų Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, dalis	OS tvarkančių įstaigų, lėšas statistiniams tyrimams atlikti kasmet planuojančių pagal tokius pačius principus, dalis	OS tvarkančių įstaigų, kasmet vertinančių lėšų panaudojimą statistiniams tyrimams atlikti, dalis	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija pagal kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas	Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka	OS tvarkančių įstaigų, vertinančių statistinės atskaitomybės našta respondentams ir jo pagrindu besimančių priemonių šiai naštai mažinti, dalis	Atliekamų pagal OS programą statistinių tyrimų, kurių rezultatai paskelbti OS portale, dalis	Statistinių tyrimų (rodiklių), kurių metaaprašai atitinka nustatytus reikalavimus, dalis
Vidutiniškai	85-94	85-94	85-94	85-94	rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija apie kiekvieną statistinį tyrimą, tačiau nepateikiama informacija apie planuotas ir / ar panaudotas lėšas	-	85-94	85-94	85-94
Blogai	≤ 84	≤ 84	≤ 84	≤ 84	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama nesusisteminta informacija pagal atskirus statistinius tyrimus, nepateikiama informacija apie planuotas ir panaudotas lėšas	Eksperimentinė statistika neregamentuota	≤ 84	≤ 84	≤ 84
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2025 m.	2025 m.	2026 m.	2026 m.	2026 m.	2026 m.	2026 m.	2025 m.	2025 m.
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	LSD ir kitų OS tvarkančių įstaigų duomenys	OS programos I dalis su priedais	LSD ir kitų OS tvarkančių įstaigų duomenys	LSD ir kitų OS tvarkančių įstaigų duomenys	OS programų vykdymo ataskaitos	LSD duomenys	LSD duomenys	LSD duomenys, OS portalas	Viešai skelbiami statistinių tyrimų (rodiklių) metaaprašai, LSD pateikti duomenys
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	OS programos I dalies statistinių tyrimų, atliekamų pagal patvirtintas ar su LSD	OS programos I dalies statistinių tyrimų, kurių teisinis pagrindas tinkamas, skaičiaus	OS tvarkančių įstaigų, kasmet planuojančių pagal tokius pačius principus lėšas	OS tvarkančių įstaigų, kasmet vertinančių lėšų panaudojimą statistiniams	-	-	OS tvarkančių įstaigų, vertinančių statistinės atskaitomybės	Statistinių tyrimų, kurių rezultatai pateikiami OS portale, skaičiaus santykis su visų j	Statistinių tyrimų (rodiklių), turinčių reikalavimus metaaprašus,

Rodiklis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, atliekamų pagal patvirtintas ar su LSD suderintas metodikas, dalis	Į OS programą įtrauktų statistinių tyrimų, pavestų Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, dalis	OS tvarkančių įstaigų, lėšas statistiniams tyrimams atlikti kasmet planuojančių pagal tokius pačius principus, dalis	OS tvarkančių įstaigų, kasmet vertinančių lėšų panaudojimą statistiniams tyrimams atlikti, dalis	OS programos vykdymo ataskaitose pateikiama informacija pagal kiekvieną statistinį tyrimą, nurodant jo rezultatus, planuotas ir panaudotas lėšas	Nustatyta eksperimentinių statistinių tyrimų atlikimo tvarka	OS tvarkančių įstaigų, vertinančių statistinės atskaitomybės našta respondentams ir jo pagrindu besimančių priemonių šiai naštai mažinti, dalis	Atliekamų pagal OS programą statistinių tyrimų, kurių rezultatai paskelbti OS portale, dalis	Statistinių tyrimų (rodiklių), kurių metaaprašai atitinka nustatytus reikalavimus, dalis
	suderintas metodikas, skaičiaus santykis su visų į OS programos I dalį įtrauktų statistinių tyrimų skaičiumi (proc.)	santykis su visų į OS programos I dalį įtrauktų statistinių tyrimų skaičiumi (proc.)	statistiniams tyrimams, santykis su OS tvarkančių įstaigų skaičiumi (proc.)	tyrimams atlikti, santykis su OS tvarkančių įstaigų skaičiumi (proc.)			naštą respondentams ir jo pagrindu besimančių priemonių šiai naštai mažinti, skaičiaus santykis su OS tvarkančių įstaigų skaičiumi (proc.)	OS programą įtrauktų statistinių tyrimų skaičiumi (proc.)	skaičiaus santykis su statistinių rodiklių skaičiumi (proc.)

Valstybinio audito ataskaitos
„Oficialiosios statistikos organizavimas“
4 priedas

Pasirinkti vertinti statistiniai tyrimai

Eil. Nr.	Statistinio tyrimo vykdytojas ir pavadinimas	Reikalingos lėšos ¹³¹ , tūkst. Eur			Ar yra statistinio tyrimo atlikimo poreikio teisinis pagrindas (taip /iš dalies / ne)	Ar statistinio tyrimo atlikimas sukelia atskaitomybės našta respondentams (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metodika (aprašas) yra patvirtinta ar suderinta su LSD (taip / ne / nesuderinta)	Ar statistinio tyrimo duomenys turi būti skelbiami OS portale (pagal OS programas) (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metaaprašas yra skelbiamas OS portale (kiekis / ne)	Analizuotų statistinių tyrimų rodiklių, skelbiamų OS portale, skaičius	Ar statistinių tyrimų duomenys buvo 2019–2021 m. revizuojami (taip / ne)
		2019 m.	2020 m.	2021 m.							
1.	Lietuvos statistikos departamentas										
1.1.	Žmonių su negalia statistiniai rodikliai	10,9	12,4	20,5	Taip	Ne	Ne	Taip	5	64	Ne
1.2.	Grynųjų (neto) socialinės apsaugos išmokų statistiniai rodikliai	7,8	6,9	8,5	Taip	Ne	Taip	Taip	1	6	Ne
1.3.	Įmonių grupės	40,3	43,4	58,3	Taip	Ne	Taip	Taip	1	2	Ne
1.4.	Įmonių inovacinė veikla	45,4	47,3	62,4	Taip	Taip	Taip	Taip	1	25	Ne
1.5.	Streikai ir lokautai	5,7	6,0	6,0	Ne	Taip	Taip	Taip	1	4	Ne
1.6.	Statistinis nuolatinių gyventojų registras	x	x	5,0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	x	Ne
1.7.	Sveikatos priežiūros paslaugų kainos	2,1	3,8	4,7	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	x	Taip
1.8.	Metinio bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) įvertinimas	144,7	139,1	189,4	Taip	Ne	Taip	Taip	1	32	Taip
1.9.	Regioninio BVP vertinimas	21,4	17,7	21,1	Taip	Ne	Taip	Taip	1	3	Taip
1.10.	Užimtumo statistinių rodiklių pagal ESS 2010 įvertinimas	5,9	6,3	10,9	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	4	Taip

¹³¹ 2019–2021 m. OS programų duomenys.

Eil. Nr.	Statistinio tyrimo vykdytojas ir pavadinimas	Reikalingos lėšos ¹³¹ , tūkst. Eur			Ar yra statistinio tyrimo atlikimo poreikio teisinis pagrindas (taip / iš dalies / ne)	Ar statistinio tyrimo atlikimas sukelia atskaitomybės našta respondentams (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metodika (aprašas) yra patvirtinta ar suderinta su LSD (taip / ne / nesuderinta)	Ar statistinio tyrimo duomenys turi būti skelbiami OS portale (pagal OS programas) (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metaaprašas yra skelbiamas OS portale (kiekis / ne)	Analizuotų statistinių tyrimų rodiklių, skelbiamų OS portale, skaičius	Ar statistinių tyrimų duomenys buvo 2019–2021 m. revizuojami (taip / ne)
		2019 m.	2020 m.	2021 m.							
1.11.	Įmonių bankrotas ir restruktūrizavimas	6,5	3,9	nutrauktas	Taip	Ne	Taip	Taip	1	0	Ne
1.12.	Motery ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkis	8,8	9,1	11,4	Taip	Taip	Taip	Taip	1	2	Ne
1.13.	Laisvos darbo vietos	12,9	27,3	40,1	Taip	Taip	Taip	Taip	1	3	Ne
1.14.	Vietinis turizmas	294,1	324,5	386,7	Taip	Taip	Taip	Taip	1	10	Ne
1.15.	Žemės ūkio bendrovių ir įmonių žemės ūkio produkcijos gamybos reikmėms įsigytų prekių ir paslaugų kainų indeksai		9,3	11,9	Taip	Taip	Taip	Taip	1	2	Ne
1.16.	Vietos vienetai	6,2	23,5	19,5	Taip	Taip	Taip	Taip	1	1	Ne
1.17.	Veikiantys ir naujai įregistruoti ūkio subjektai	116,4	109,9	123,2	Taip	Ne	Ne	Taip	5	12	Ne
1.18.	Mažmeninė prekių apyvarta turgavietėse	33,6	nutrauktas	nutrauktas	Taip	Taip	Taip	Taip	1	0	Ne
1.19.	Per didelis įsiskolinimas, vartojimas ir turtas	x	11,0	15,6	Taip	Taip	Ne	Taip	Ne	x	Ne
1.20.	Namų ūkių biudžetai	x	x	254,6	Taip	Taip	Taip	Taip	1	4	Ne
1.21.	Kelių eismo įvykiai ir jų padariniai	5,8	6,1	7,2	Taip	Ne	Ne	Taip	1	2	Ne
1.22.	Deklaruotų ir sumokėtų mokesčių statistika	15,8	14,4	19,3	Taip	Ne	Taip	Taip	1	10	Ne
1.23.	Lietuvos jaunimas	0,4	0,5	nutrauktas	Ne	Ne	Ne	Taip	Ne	x	Ne
1.24.	Turizmo sąskaitos	18,6	13,5	12,6	Ne	Taip	Taip	Taip	1	5	Taip
1.25.	Mineralinių trąšų panaudojimas žemės ūkyje	31,2	14,5	10,1	Ne	Taip	Taip	Taip	1	1	Ne
	Iš viso:	834,5	850,4	1 299,0	5 ST nėra	13 ST sukėlė našą	6 ST neturi	2 ST neturi būti skelbiama	5 ST neskelbiama	192	5 ST buvo revizuojami
2.	Finansų ministerija										

Eil. Nr.	Statistinio tyrimo vykdytojas ir pavadinimas	Reikalingos lėšos ¹³¹ , tūkst. Eur			Ar yra statistinio tyrimo atlikimo poreikio teisinis pagrindas (taip / iš dalies / ne)	Ar statistinio tyrimo atlikimas sukelia atskaitomybės našą respondentams (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metodika (aprašas) yra patvirtinta ar suderinta su LSD (taip / ne / nesuderinta)	Ar statistinio tyrimo duomenys turi būti skelbiami OS portale (pagal OS programas) (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metaaprašas yra skelbiamas OS portale (kiekis / ne)	Analizuotų statistinių tyrimų rodiklių, skelbiamų OS portale, skaičius	Ar statistinių tyrimų duomenys buvo 2019–2021 m. revizuojami (taip / ne)
		2019 m.	2020 m.	2021 m.							
2.1.	Centrinės valdžios finansų statistiniai rodikliai	23,5	20,9	22,5	Ne	Ne	Nesuderinta	Ne	Ne	x	Taip
2.2.	Suderintos PVM nuosavų išteklių bazės ataskaita	5,8	4,6	7,3	Taip	Ne	Nesuderinta	Ne	Ne	x	Taip
2.3.	Valdžios sektoriaus ir subsektorių pertekliaus ar deficito rodikliai	11,2	10,5	Sujungtas su LSD vykdomu ST, kuriam FM teikia duomenis	Ne	Ne	FM tik teikia duomenis LSD vykdomam ST	FM tik teikia duomenis LSD vykdomam ST	Ne	x	Taip
2.4.	Valdžios sektoriaus deficito ir skolos pagal subsektorius vertinimas (2021 m. naujas rodiklis – rengti planinius valdžios sektoriaus deficito, skolos, BVP, BNP rodiklius, už parengimą atsakinga FM)	x	x	0,0	Taip (LSD atžvilgiu)	Ne	FM tik teikia duomenis LSD vykdomam ST	FM tik teikia duomenis LSD vykdomam ST	Ne	x	Taip
2.5.	Valdžios sektoriaus finansų statistiniai rodikliai	17,3	18,0	23,0	Ne	Ne	Nesuderinta	Ne	Ne	x	Taip
	Iš viso:	57,8	54,0	52,8	3 ST nėra	nesukėlė naštos	3 ST nesuderinta	3 ST neturi būti skelbiama	5 ST neskelbiama	x	5 ST buvo revizuojami
3.	Higienos institutas										
3.1.	Mirties priežasčių statistika	136,1	105,1	120,4	Taip	Ne	Taip	Taip	1	3	Taip
3.2.	Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis	25,1	14,3	23,1	Taip	Ne	Taip	Taip	1	1	Taip
3.3.	Sveikatos priežiūros įstaigos ir jų veikla	39,2	31,7	34,0	Taip	Taip	Taip	Taip	2	36	Taip
3.4.	Sergamumas ir ligotumas	39,3	31,7	35,0	Taip	Taip	Nesuderinta	Taip	3	23	Taip
	Iš viso:	239,7	182,8	212,5	x	2 ST sukėlė našą	1 ST nesuderinta	x	x	63	4 ST buvo revizuojami

Eil. Nr.	Statistinio tyrimo vykdytojas ir pavadinimas	Reikalingos lėšos ¹³¹ , tūkst. Eur			Ar yra statistinio tyrimo atlikimo poreikio teisinis pagrindas (taip / iš dalies / ne)	Ar statistinio tyrimo atlikimas sukelia atskaitomybės našta respondentams (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metodika (aprašas) yra patvirtinta ar suderinta su LSD (taip / ne / nesuderinta)	Ar statistinio tyrimo duomenys turi būti skelbiami OS portale (pagal OS programas) (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metaaprašas yra skelbiamas OS portale (kiekis / ne)	Analizuotų statistinių tyrimų rodiklių, skelbiamų OS portale, skaičius	Ar statistinių tyrimų duomenys buvo 2019–2021 m. revizuojami (taip / ne)
		2019 m.	2020 m.	2021 m.							
4.	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centas										
4.1.	Maisto produktų mažmeninės kainos	168,0	168,0	184,3	Iš dalies	Ne	Taip	Ne	Ne	x	Ne
4.2.	Žuvų ir kitų žuvininkystės produktų gamyba ir prekyba, žuvų perdirbimo įmonių veiklos rodikliai, akvakultūros produkcijos gamyba, žuvų ir vėžiagyvių veisimas, auginimas ir realizavimas, žvejybinių laivų veiklos rodikliai	77,5	77,5	88,4	Taip	Taip	Taip	Taip	3	16	Taip
4.3.	Vyno ir vynuogių misos atsargos	4,8	4,8	4,5	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	x	
4.4.	Kombinuotųjų pašarų, premiksų ir sausųjų pašarų gamyba ir pardavimas, kombinuotųjų pašarų ir premiksų žaliavų sunaudojimas	x	x	21,7	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	x	Ne
4.5.	Žemės ūkio bendrovių ir kitų žemės ūkio įmonių gamybiniai-finansiniai rodikliai	6,8	6,8	4,2	Taip	Taip	Nesuderinta	Ne	Ne	x	Ne
4.6.	Gyvulių ir žvėrelių supirkimas ir skerdimas, mėsos ir jos gaminių gamyba, prekyba, atsargos, kainos, šalutinių gyvūninių produktų kiekis	77,5	77,5	86,6	Iš dalies	Taip	Taip	Ne	Ne	x	Ne
4.7.	Ūkių veiklos apskaitos rezultatai	136,0	136,0	136,0	Taip	Ne	Nesuderinta	Ne	Ne	x	Ne
	Iš viso:	470,6	470,6	525,7	2 iš dalies	5 sukėlė našta	2 nesuderinta	6 neturi būti skelbiama	6 neskelbiama	16	1 buvo revizuojamas
5.	Informatikos ir ryšių departamentas										

Eil. Nr.	Statistinio tyrimo vykdytojas ir pavadinimas	Reikalingos lėšos ¹³¹ , tūkst. Eur			Ar yra statistinio tyrimo atlikimo poreikio teisinis pagrindas (taip / iš dalies / ne)	Ar statistinio tyrimo atlikimas sukelia statistinės atskaitomybės našta respondentams (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metodika (aprašas) yra patvirtinta ar suderinta su LSD (taip / ne / nesuderinta)	Ar statistinio tyrimo duomenys turi būti skelbiami OS portale (pagal OS programas) (taip / ne)	Ar statistinio tyrimo metaaprašas yra skelbiamas OS portale (kiekis / ne)	Analizuotų statistinių tyrimų rodiklių, skelbiamų OS portale, skaičius	Ar statistinių tyrimų duomenys buvo 2019–2021 m. revizuojami (taip / ne)
		2019 m.	2020 m.	2021 m.							
5.1.	Nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos, gaisrų statistika	44,0	50,0	65,0	Iš dalies	Ne	Taip	Taip	3	25	Ne
6.	Valstybinė darbo inspekcija										
6.1.	Nelaimingi atsitikimai darbe ir susirgimai profesinėmis ligomis	117,7	117,7	117,7	Taip	Ne	Nesuderinta	Taip	1	5	Taip
7.	Lietuvos sporto centras										
7.1.	Fizinio aktyvumo ir sporto statistiniai rodikliai	10,0	22,0	22,0	Ne	Taip	Nesuderinta	Taip	1	13	Ne
	<i>Iš VISO 44 statistiniai tyrimai:</i>	<i>1774,3</i>	<i>1747,5</i>	<i>2294,7</i>	<i>12 – nėra arba iš dalies pagrįsta</i>	<i>21 – sukėlė našta</i>	<i>14 – nepatvirtinta arba nesuderinta</i>	<i>11 – neturi būti skelbiama</i>	<i>16 – neskelbiama, 28 – turi 43 metaaprašus</i>	<i>15 – neskelbiama, 29 – skelbiama 314 rodiklių</i>	<i>16 – buvo revizuojami</i>

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus, audituojamų subjektų pateiktą informaciją (2019–2021 m.)

Ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų apklausos dėl oficialiosios statistikos naudojimo apibendrinimas

Ministerijos	Atsakymų santrauka
Aplinkos	<ul style="list-style-type: none"> ● Pastabų nepateikė.
Ekonomikos ir inovacijų	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (aplinkosaugos ir energetikos, ūkio ir finansų, verslo, užsienio prekybos, mokslo ir technologijų, transporto ir ryšių rodikliai, gyventojų ir socialinė statistika); ● turi pastabų dėl verslo atstovams tenkančios statistinės atskaitomybės naštos, nesuranda ir nesupranta visų tyrimų metodinių dokumentų; ● pageidauja daugiau verslo statistikos rodiklių (transporto sektoriaus sumokami akcizai už degalus, įmonių mokami mokesčiai), ekonominės veiklos klasifikatorių Rodiklių duomenų bazėje (apklausose nurodant požymį).
Energetikos	<ul style="list-style-type: none"> ● OS nenaudoja (kai kurie padaliniai nepateikė atsakymų), naudoja specialiais Eurostato rodikliais; ● pasigenda su žaliąja energetika susijusių investicijų, informacijos, reikalingos sektoriaus inovacijų ekosistemai įvertinti, informacijos apie NT fondą ir jo paskirtį šalyje ir regionuose.
Finansų	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (valdžios sektoriaus finansai, nacionalinės sąskaitos, demografiniai ir užimtumo, verslo rodikliai, bendroji ir regioninė, gyventojų ir socialinė statistika, nacionalinio pažangos plano poveikio ir kiti RDB skelbiami rodikliai); ● turi pastabų dėl revizijų ir jų paaiškinimo trūkumo, kai duomenys keičiasi iš esmės, gyventojų užimtumo statistinio tyrimo rodiklių tikslumo, fiskalinio skatinimo priemonių (valstybės pagalba dėl COVID-19 nukentėjusiems subjektams) įtakos nacionalinėms sąskaitoms įvertinimo ir jo pagrįstumo; ● pasigenda informacijos apie nematerialines investicijas, demografinių projekcijų, suderinto vartotojų kainų indekso pagal pagrindines vartojimo paslaugų grupes, ankstesnio nac. sąskaitų duomenų, revizuotų duomenų paskelbimo (ekonominės raidos scenarijui parengti), dažniau atliekamų namų ūkio biudžetų statistinių tyrimų.
Krašto apsaugos	<ul style="list-style-type: none"> ● OS nenaudoja.
Kultūros	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (kultūros palydovinės sąskaitos); ● turi pastabų dėl kultūros palydovinių sąskaitų apibrėžimo ir struktūros, nėra aišku, kokie tiksliai duomenys jas sudaro, dėl neatskirtų poilsio ir laisvalaikio, religijos ar sporto veiklų; ● pasigenda informacijos apie kultūros sektoriaus darbuotojus ir kūrėjus, ne pagal darbo sutartis veikiančius subjektus, apie jų ekonominę veiklą, padėtį (išreikštas poreikis dėl registro), papildomų už kultūros statistiką atsakingų žmogiškųjų išteklių reikalingos apimties OS rengti.
Socialinės apsaugos ir darbo	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (bendroji, gyventojų ir socialinė, ūkio ir finansų, verslo statistika); ● pasigenda lygybės duomenų (lygių galimybių politika), dažnesnio gyventojų ir būstų surašymo ST, duomenų apie negalią turinčių asmenų skaičių ir jo struktūrinių rodiklių, socialinių paslaugų asmens namuose gavėjus pagal jų amžių, socialinių paslaugų grupės rodiklių detalumo.
Susisiekimo	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti, darbo užmokesčio fondui planuoti (aplinkosauga ir energetika, gyventojų ir soc. statistika, mokslas ir technologijos, užsienio prekyba, ūkis ir finansai, verslo, turizmo, transporto ir ryšių statistika); ● turi pastabų dėl LSD skelbiamo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio, kuris yra didesnis nei yra patvirtinta savivaldybių tarybų sprendimais (LSD informavo), neaktualių formų (ataskaitų) pildymo.
Švietimo, mokslo ir sporto	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (informacija apie mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, švietimo, ūkio ir finansų, gyventojų užimtumo, demografiniai rodikliai); ● turi pastabų dėl mokymosi paskutinės 4 savaitės iki apklausos ST atlikimo (Lietuvos suaugusiųjų dalyvavimo švietimo veikloje rodiklis įstojus į ES reikšmingai nekito); ● pasigenda švietimo srities darbuotojų vidutinio mėnesinio DU detalumo, 25–29 metų amžiaus asmenų su aukštuoju išsilavinimu dalies kvintilių namų ūkių pajamų struktūroje įvertinimo.
Teisingumo	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (demografiniai, makroekonominiai, verslo, užimtumo, teismų sistemos ir jos veiklos, nusikalstamumo ir baudžiamosios teisenos rodikliai); ● turi pastabų dėl turizmo sąskaitų, neaiškūs duomenų klasifikacijos pagrindai; ● pasigenda verslo elektroninės prekybos rodiklių.
Užsienio reikalų ministerija	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (makroekonominiai rodikliai); ● pasigenda užsienio politikos, tarptautinių santykių ST.
Vidaus reikalų	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (gyventojai ir socialinė statistika, geografiniai duomenys, neteisėtos migracijos, ūkio ir finansų, aplinkosaugos, verslo, eksperimentinė statistika); ● turi pastabų dėl ketvirtinės gyventojų užimtumo ST imties pakankamumo (nustatyti neaiškūs svyravimai mažose savivaldybėse), nepaskelbtų išsamių pajamų ir gyvenimo sąlygų ST rodiklių (nurodyta, kad LSD pateikė trūkstantį informaciją raštu), statistinių formų atitikties teisės aktams.
Žemės ūkio	<ul style="list-style-type: none"> ● OS naudoja funkcijoms atlikti (žemės ūkio, makroekonominiai, socialiniai, verslo rodikliai).

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal ministerijų ir jiems pavaldžių įstaigų atsakymus.

